

konvergenzie
KONVERGENCIE

FESTIVAL KOMORNEJ HUDBY | CHAMBER MUSIC FESTIVAL
18 - 21 SEPTEMBER 2008 | BRATISLAVA

V SPOLUPRÁCI S | IN COOPERATION WITH
DESIGN FACTORY
SK-Media
Bratislavské kultúrne a informačné stredisko
Kultúrne leto a Hradné slávnosti Bratislava 2008

Design Factory
2008

FESTIVAL PODPORILI

HLAVNÝ PARTNER

Port Slovakia, s. r. o.

ARS BRATISLAVENSIS

Kultúrne leto a Hradné slávnosti Bratislava 2008

HLAVNÝ USPORIADATEĽ A PRODUCENT | MAIN ORGANIZER AND PRODUCER

Konvergenzie – spoločnosť pre komorné umenie | Convergence – Society for Chamber Arts

**KON
VER
GEN
CIE**

CONVERGENCE

Upon hearing this word, we usually imagine pleasant activities. But everything depends on who and what is converging and the reason for convergence. Not only in math do limits and definitions play an important role in convergence. Fortunately, the Convergence festival, thanks to Jozef Lupták, has both defined precisely and uniquely.

The limits of the Convergence festival are on one hand set by Jozef, a specific musician, and on the other hand, by an endless world of other musicians and the music itself. Other limits are decorum, candor, appreciation of freedom, joy from creating a place to meet at, rejecting cheap compromises, and also the amicable nature of the festival. These limits cannot be crossed, because they characterize the creator, and through him, the whole event.

The definitions of the Convergence festival are in great contradiction with math – while the essence of convergence in math is continuous approach but without a meeting point, here, meeting and intersecting occurs all the time. And, luckily, an exact definition can never be written. The festival is full of surprises; suspense and sensation are ever-present.

The Convergence festival does not play fraudulent games of convergence to the masses – games pleasing everybody. It is not a place where anything can converge so that a maximum effect is reached. In this way, it is in contrast with what we witness in our everyday life.

In my life, I have had luck for cellists. I have always felt sorry for them. They always have to lug around their beautiful huge instrument athwart the world; though here it is not merely a musical instrument but rather an extraordinary type of being, which needs flair as well as strong muscles, and even its own seat in a car or airplane. However, what we can't deny the cello is its great spirit. And cellist Jozef Lupták, who prepares this festival together with his friends, certainly has it as well.

I wish you pleasant convergence.

MICHAL KAŠČÁK, RETIRED VIOLINIST AND MATHEMATICIAN

ZBLIŽOVANIE

Väčšinou nám napadne samá príjemná činnosť, všetko ale závisí od toho, kto a čo sa zblíži, a ako a prečo sa to deje. Nielen v matematike platí, že pri konvergenciách hrajú dôležitú úlohu limity a zafinovanie. Našťastie, festival Konvergenzie má vďaka Jozefovi Luptákovi oboje určené jasne a výnimočne.

Limity Konvergencií sú dané Jozefom, konkrétnym hudobníkom na jednej strane a nekonečným svetom ostatných muzikantov a hudby ako takej na strane druhej. Ďalšími limitami sú slušnosť, otvorenosť, váženie si slobody, radosť z vytvárania priestoru na stretnutia, odmietanie lacných kompromisov, ale aj priateľská povaha festivalu. Za tieto limity sa nedá ísť, lebo charakterizujú tvorcu a cez neho aj celé podujatie.

Definície Konvergencií sú v peknom rozpore s matematikou – na rozdiel od nej, kde je podstatou neustále približovanie bez možnosti stretnutia, tu sa stretáva a pretína jedna radosť. A našťastie, presná definícia sa napísať nedá. Stále sú v nich prekvapenia, stále je v nich napätie a vzruch.

Konvergenzie nehrajú falošné hry o približovaní sa masám, o zapáčení sa komukoľvek. Nezblíži sa v nich hocičo s cieľom vydolovať maximum za akúkoľvek cenu. V tomto sú v peknom protiklade k daniu, ktorého sme denne svedkami.

V živote mám šťastie na violončelistov. Vždy mi ich bolo trošku ľúto. Naťahujú sa s tým krásnym hebedom krížom-krážom; už ani nejde o hudobný nástroj, ale zvláštny druh bytosti, ktorá potrebuje cit i silné svaly, vlastné miesto v aute i v lietadle. Čo ale violončelu nemožno uprieť, je veľká duša. A tú má aj violončelista Jozef Lupták, ktorý pripravuje so svojimi kamarátmi tento festival.

Prajem vám pekné zblížovanie.

MICHAL KAŠČÁK, HUSLISTA MATEMATIK VO VÝSLUŽBE

PROGRAM FESTIVALU | PROGRAM OF THE FESTIVAL

ŠTVRTOK 18. 9. 2008 | 19.00 HOD. | KONCERTNÁ SIEŇ KLARISKY

1. KONCERT | AFTER PHURIKANE GILA

INTERPRETI | Boris Lenko – akordeón | Thierry Ebam – perkusie | Jozef Lupták – violončelo |
Juraj Dobrakov – dirigovanie |

Marcelka a Jozef DREVEŇÁKOVCÍ | Irenka POKUTOVÁ a Béla POKUTA | Martinka a Ferko ĎUĎOVCI

ŠTVRTOK 18. 9. 2008 | 21.00 HOD. | NÁDVORIE JÁNA NEPOMUCKÉHO PRIMACIÁLNY PALÁC

2. KONCERT | CHASIDSKÉ PIESNE

INTERPRETI | Rabín Baruch Myers – klavír | Jozef Lupták – violončelo | Miloš Valent – husle | Boris Lenko – akordeón

PIATOK 19. 9. 2008 | 18.30 HOD. | DESIGN FACTORY

3. – 4. – 5. KONCERT | FRANCÚZSKO – SLOVENSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY ALEBO 90 | 100 | DEBUSSY | SUCHOŇ

INTERPRETI | DUMKY TRIO (FR) | SUCHOŇ QUARTET (SK-CZ)

Cyril Šikula – flauta | Simon Tandree – viola | Adriana Antalová – harfa | Milan Paľa – husle |
Ronald Šebesta – klarinet | Magdaléna Bajuszová – klavír | Nora Skuta – klavír

THURSDAY | SEPTEMBER 18, 2008 | 6.30 PM | KLARISKY CHURCH

1ST CONCERT | AFTER PHURIKANE GILA

PERFORMERS | Boris Lenko – accordion | Thierry Ebam – percussion | Jozef Lupták – cello |
Juraj Dobrakov – conducting |

Marcelka and Jozef DREVEŇÁKOVCÍ | Irenka POKUTOVÁ and Béla POKUTA |
Martinka and Ferko ĎUĎOVCI

THURSDAY | SEPTEMBER 18, 2008 | 9.00 PM | COURTYARD OF THE PRIMATE'S PALACE PALACE

2ND CONCERT | CHASSIDIC SONGS

PERFORMERS | Rabbi Baruch Myers – piano | Jozef Lupták – cello | Miloš Valent – violin | Boris Lenko – accordion

FRIDAY | SEPTEMBER 19, 2008 | 6.30 PM | DESIGN FACTORY

3RD – 4TH – 5TH CONCERT | FRENCH AND SLOVAK CHAMBER MUSIC NIGHT OR 90 | 100 | DEBUSSY | SUCHOŇ

PERFORMERS | DUMKY TRIO (FR) | SUCHOŇ QUARTET (SK-CZ)

Cyril Šikula – flute | Simon Tandree – viola | Adriana Antalová – harp | Milan Paľa – violin |
Ronald Šebesta – clarinet | Magdaléna Bajuszová – piano | Nora Skuta – piano

SOBOTA 20. 9. 2008 | 19.00 HOD. | DESIGN FACTORY

6. – 7. KONCERT | **BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY V**

INTERPRETI | **MARIÁN VARGA** – hosť večera | Igor Karško, Ivana Pristašová, Marián Svetlík – husle | Milan Radič – viola | Jozef Lupták – violončelo | Nora Skuta – klavír | **Braňo JOBUS** a skupina Abusus, Vrbovskí víťazi | **OSKAR RÓZSA TRIO**

NEDEĽA 21. 9. 2008 | 15.30 HOD. | DESIGN FACTORY

8. KONCERT | **JE TICHOU HUDBOU? | KONCERT PRE DETI**

INTERPRETI | Ivan Šiller – klavír | Enikő Ginzery – cimbal

NEDEĽA 21. 9. 2008 | 19.00 HOD. | DESIGN FACTORY

9. KONCERT | **POZDRAV Z FLORENCIE | ČAJKOVSKIJ | TANEJEV**

INTERPRETI | Igor Karško, Ivana Pristašová – husle | Milan Radič, Simon Tandree – viola | Robert Cohen, Jozef Lupták – violončelo

NEDEĽA 21. 9. 2008 | 21.00 HOD. | DESIGN FACTORY

10. KONCERT | **NOČNÝ KONCERT | OLIVIER MESSIAEN | KVARTETO NA KONIEC VEKOV**

INTERPRETI | **OPERA APERTA ENSEMBLE**

SATURDAY | SEPTEMBER 20, 2008 | 7.00 PM | DESIGN FACTORY

6TH – 7TH CONCERT | **BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT V**

PERFORMERS | **MARIÁN VARGA** – guest of the evening | Igor Karško, Ivana Pristašová, Marián Svetlík – violin | Milan Radič – viola | Jozef Lupták – cello | Nora Skuta – piano | **Braňo JOBUS** and Abusus, Vrbovskí víťazi | **OSKAR RÓZSA TRIO**

SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 3.30 PM | DESIGN FACTORY

8TH CONCERT | **IS SILENCE MUSIC? | CONCERT FOR CHILDREN**

PERFORMERS | Ivan Šiller – piano | Enikő Ginzery – cimbalom

SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 7.00 PM | DESIGN FACTORY

9TH CONCERT | **SOUVENIR DE FLORENCE | TCHAIKOVSKY | TANEYEV**

PERFORMERS | Igor Karško, Ivana Pristašová – violin | Milan Radič, Simon Tandree – viola | Robert Cohen, Jozef Lupták – cello

SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 9.00 PM | DESIGN FACTORY

10TH CONCERT | **NIGHT CONCERT | OLIVIER MESSIAEN | QUATUOR POUR LA FIN DU TEMPS**

PERFORMERS | **OPERA APERTA ENSEMBLE**

1. KONCERT | ŠTVRTOK | 18.9.2008 | 19.00 HOD. | KONCERTNÁ SIEŇ KLARISKY

AFTER PHURIKANE GILA

1ST CONCERT | THURSDAY | SEPTEMBER 18, 2008 | 7.00 PM | KLARISKY CHURCH

BORIS LENKO – akordeón | accordion
THIERRY EBAM – perkusie, spev | percussion
JOZEF LUPTÁK – violončelo, spev | cello
JURAJ DOBRAKOV – dirigovanie | conducting

MARCELKA A JOZEF DREVEŇÁKOVCI Z BARDEJOVA
IRENKA POKUTOVÁ A BÉLA POKUTA ZO ŽEHRY
MARTINKA A FERKO ĎUĎOVCI ZO SOLI

Koncert *after Phurikane Gíla* prináša starodávne rómske piesne v novom spracovaní i celkom nové skladby inšpirované rómskou hudbou, ktoré vznikali na tvorivých workshopoch vo vzájomnom dialógu rómskych a nerómskych hudobníkov. Akordeonista **Boris Lenko**, africký perkusionista **Thierry Ebam**, skladateľ **Juraj Dobrakov** a violončelista **Jozef Lupták** budú sprevádzať spevákov a muzikantov z rómskych osád: **Marcelku** a **Jozefa Dreveňákovcov** z Bardejova, **Irenku Pokutovú** a **Bélu Pokutu** zo Žehry a **Martinku** a **Ferka Ďuďovcov** zo Soli.

The *after Phurikane Gíla* concert will bring forth new adaptations of old Roma songs, as well as completely new pieces inspired by Roma music that originated in creative workshops in mutual dialogue between Roma and non-Roma musicians.

Accordionist **Boris Lenko**, African percussionist **Thierry Ebam**, composer **Juraj Dobrakov** and cellist **Jozef Lupták** will accompany singers and musicians from Roma villages: **Marcelka Dreveňáková** and **Jozef Dreveňák** from Bardejov, **Irenka Pokutová** and **Béla Pokuta** from Žehra and **Martinka Ďuďová** and **Ferko Ďuďo** from Sol.

2. KONCERT | ŠTVRTOK | 18.9.2008 | 21.00 HOD. | NÁDVORIE JÁNA NEPOMUCKÉHO
PRIMACIÁLNY PALÁC

CHASIDSKÉ PIESNE | CHASSIDIC SONGS

2ND CONCERT | THURSDAY | SEPTEMBER 18, 2008 | 9.00 PM | COURTYARD OF THE PRIMATE'S PALACE

RABÍN BARUCH MYERS – klavír | piano

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

MILOŠ VALENT – husle | violin

BORIS LENKO – akordeón | accordion

„Chasidské melódie posilňujú nádej a vieru, prinášajú radosť a vnášajú ‚svetlo‘ do rodiny a domova.“

RABBI SHOLOM BER OF LUBAVITCH

"A chassidic melody fortifies hope and trust, brings joyousness, and places the home and family in a state of 'light'."

RABBI SHOLOM BER OF LUBAVITCH

Koncert sa koná v deň výročia narodenia zakladateľa chasidského hnutia Baal Shem Tova. |

The concert is taking place on the anniversary of the birth of the founder of the Chassidic movement, Ba'al Shem Tov.

The chassidic movement began with the teachings of Israel ben Eliezer, known as the Baal Shem Tov. He was born in Russia in 1698, and began spreading his teachings in the 1730's. Chassidism built upon the traditional belief in the Torah and the fulfillment of Divine commandments as the basis of one's relationship with the Creator. The Baal Shem Tov put a great emphasis on serving the Creator with joy. It was only natural that song and melody would come to play a central role in Chassidism. Now, there exists a large body of Chassidic music.

Within the context of Chassidic music, the melodies without words hold a special place. It is taught that words limit the spiritual expression, and that melodies without words can achieve a spiritual level unattainable by melodies with words. Many of these melodies will be included in this concert.

In addition, there are many songs with words. While many of these songs take their texts from classical religious sources such as the Psalms, others tell stories. Generally, these stories serve as a metaphor for a spiritual experience. In *Stav ya pitu*, which is mostly in a Ukrainian dialect, the singer bemoans the fact that he has "drank" his calf. This serves as a metaphor of spiritual opportunities not taken advantage of. In *Kol Ba-Yar*, a father and his children have a dialogue about their return home. The symbolism is clear: the song is about the reunion of God with his children.

Chasidské hnutie vzniklo spolu s učením Jisra'el ben Eli'ezera, zvaného tiež Baal Šem Tov. Narodil sa v Rusku v roku 1698 a svoje učenie začal šíriť v 30. rokoch 17. storočia. Chasidizmus staval na tom, že tradičná viera v Tóru a plnenie Božích prikázaní sú základom vzťahu jednotlivca so Stvoriteľom. Baal Šem Tov kládol veľký dôraz na slúženie Stvoriteľovi s radosťou, preto je samozrejmé, že hudba hrala v chasidizme dôležitú úlohu. Aj v súčasnosti existuje veľké množstvo chasidskej hudby.

V chasidskej hudbe patrí dôležité miesto melódiám bez slov, pretože chasidské učenie tvrdí, že slová obmedzujú duchovné vyjadrovanie sa a že melódie bez slov môžu dosiahnuť duchovnú úroveň, ktorá je pre melódie s textom nedosiahnuteľná. Mnohé z týchto melódií budú súčasťou koncertu.

Neexistujú tiež piesne so slovami. Ich texty pochádzajú často z klasických náboženských zdrojov, akými sú napr. žalmy. Iné zasa rozprávajú príbehy, ktoré slúžia ako metafory duchovnej skúsenosti. V piesni *Štav ya pitu*, ktorá je väčšinou v ukrajinskom nárečí, spevák oplakáva, že „prepil“ svoje teľa, čo je metaforou premárnenej príležitosti. V piesni *Kol Ba-Yar*, otec vedie so svojimi deťmi dialóg o ich návrate domov. Symbolizmus je zreteľný: pieseň je o návrate božích detí k Bohu.

Aj niektoré z piesní bez slov v sebe ukrývajú metaforické príbehy. Pieseň *Šamil nigun* má vyjadriť pocity uväzneného vodcu kmeňa Šamil. V duchovnom zmysle to symbolizuje túžbu ducha oslobodiť sa od obmedzení tela a materiálneho sveta.

Pieseň *Hop Kazak* je spojená s príbehom o legendárnom chasidskom vodcovi Arjevovi Leibovi zo Špole, zvanom Špolder Zeideh, ktorý je tiež autorom piesne *Kol Ba-Yar*. Príbeh hovorí o chudobnom židovskom hostinskom, ktorého majiteľ hostinca uväznil kvôli nesplatenému nájomnému. Na majiteľove narodeniny sa musí väzeň obliecť do medvedieho kostýmu a súťažiť v tanci s kozákom. Ak väzeň vyhrá, je slobodný, ale ak nie, bude usmrtený. Unavený a hladný väzeň nemá proti kozákovi šancu, ale Špolder Zeideh si s väzňom vymení miesto. Ako odpoveď na jeho modlitbu sa mu zjaví prorok Eliáš a naučí ho tancovať lepšie ako kozáka. Na druhý deň Špolder Zeideh vyhrá súťaž, a tým pre hostinského ziska slobodu.

BARUCH MYERS

Some of the songs without words are also connected with metaphorical stories. The *Shamil nigun* is meant to express the experience of the imprisoned tribal leader Shamil. In spiritual terms, it symbolizes the yearning of the soul to be liberated from the limitations of the body and material world.

The *Hop Kazak* song is connected with a story about the legendary Chassidic leader Aryeh Leib of Shpole, known as the Shpolder Zeide. He is also the author of the song *Kol Ba-Yar*. The story has to do with a poor Jewish innkeeper imprisoned by his landlord for unpaid rent. On the landlord's birthday, he would call for the prisoner, have him dressed in a bear suit, and dance with a Cossack. If the prisoner won, he would be freed. If not, he was killed. The tired, hungry prisoners were never a match for the strong Cossacks. The Shpolder Zeideh switched places with the prisoner. In answer to his prayers, the Prophet Elijah appeared to him and taught him how to dance like a Cossack. The next day, the Shpolder Zeideh won the competition, winning freedom for the innkeeper.

BARUCH MYERS

3. – 4. – 5. KONCERT | PIATOK | 19. 9. 2008 | 18.30 HOD. | KONIEC CCA 22.30 HOD. | DESIGN FACTORY

FRANCÚZSKO – SLOVENSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY
FRENCH AND SLOVAK CHAMBER MUSIC NIGHT

3RD – 4TH – 5TH CONCERT | FRIDAY | SEPTEMBER 19, 2008 | 6.30 PM | ENDS APPROX. 10.30 PM | DESIGN FACTORY

DUMKY TRIO (FR)

PIERRE OLIVIER QUEYRAS – husle | violin

VÉRONIQUE MARIN – violončelo | cello

FRÉDÉRIC LAGARDE – klavír | piano

CYRIL ŠIKULA – flauta | flute

SIMON TANDREE – viola | viola (UK)

ADRIANA ANTALOVÁ – harfa | harp

NORA SKUTA – klavír | piano

SUCHOŇ QUARTET (SK-CZ)

MILAN PAĽA – husle | violin

ANNA VEVERKOVÁ – husle | violin (CZ)

JULIÁN VEVERICA – viola | viola

ŠTĚPÁN ŠVESTKA – violončelo | cello (CZ)

RONALD ŠEBESTA – klarinet | clarinet

MAGDALÉNA BAJUSZOVÁ – klavír | piano

PROGRAM | 18.30 | 3. KONCERT | 3RD CONCERT

CLAUDE DEBUSSY | KOMORNÁ HUDBA I. | COMPLETE CHAMBER MUSIC I.

PRESTÁVKA | INTERMISSION

20.00 | 4. KONCERT | 4TH CONCERT

EUGEN SUCHOŇ | PREDOPUSOVÉ DIELA A SVETOVÁ PREMIÉRA | PRE-OPUS WORKS AND WORLD PREMIERE

PRESTÁVKA | INTERMISSION

21.00 | 5. KONCERT | 5TH CONCERT

CLAUDE DEBUSSY | KOMORNÁ HUDBA II. | COMPLETE CHAMBER MUSIC II.

Unikátny projekt festivalu Konvergencie – kompletná komorná tvorba C. Debussyho (1862–1918) a neznáme predopusové diela E. Suchoňa (1908–1993), pri príležitosti výročí oboch skladateľov. Autor opery *Krútnava*, *Baladickéj suity* alebo *Metamorfóz* ako ho nepoznáte: *Pochod Pezinského športového klubu*, *Tango*, *Valčík*, *Galop* a ako prekvapenie **svetová premiéra neznámej skladby**. Večer pre fajnšmekrov s ochutnávkou červeného vína, ovčieho syra a oštiepkov! | A unique Convergence Festival project – the complete chamber music of C. Debussy (1862–1918) and unknown pre-opus works of E. Suchoň (1908–1993), commemorating the anniversaries of both composers. The author of the works like the opera *Krútnava*, *the Balladic Suite* or *Metamorphosis* as you don't know him: *March of the Sports Club Pezinok*, *Tango*, *Waltz* and a surprise – the world premiere of an unknown piece by E. Suchoň. An evening for connoisseurs with red wine and sheep's cheese tasting!

Časový harmonogram koncertov je orientačný. | The time schedule is approximate.

Srdečne Vás pozývame na občerstvenie, ktoré bude v prestávkach medzi koncertami. | You are warmly invited for the refreshments in each intermission between the concerts.

3. KONCERT | 3RD CONCERT

KOMORNÁ HUDBA I. | COMPLETE CHAMBER MUSIC I.

PROGRAM | Claude Debussy (1862–1918)

– Syrinx pre sólovú flautu | Syrinx for solo flute (1913)

– Sonáta pre flautu, violu a harfu | Sonata for flute, viola and harp (1915)

1. Pastorale: Lento dolce rubato
2. Interlude: Tempo di Minuetto
3. Finale: Allegro moderato ma risoluto

– Sonáta pre husle a klavír | Sonata for violin and piano (1916–1917)

1. Allegro vivo
2. Intermède: Fantasque et léger
3. Finale: Très animé

– Klavírne trio č. 1 G dur | Piano Trio in G Major (1880)

1. Andantino con moto allegro
2. Scherzo - Intermezzo: Moderato con allegro
3. Andante espressivo
4. Finale: Appassionato

4. KONCERT | 4TH CONCERT

EUGEN SUCHOŇ | PREDOPUSOVÉ DIELA
SVETOVÁ PREMIÉRA |

PRE-OPUS WORKS

WORLD PREMIERE

5. KONCERT | 5TH CONCERT

KOMORNÁ HUDBA II. | COMPLETE CHAMBER MUSIC II.

PROGRAM | Eugen Suchoň (1908–1993)

1. Pochod Pezinského športového klubu
ESD 1 | March of the Sports Club Pezinok (1923)

2. Tango z baletu Angelika ESD 16c

3. Valse lento ESD 2

4. Galopp z baletu Angelika ESD 16d

– L'Automne, trio pre flautu, violončelo
a klavír | L'Automne, trio for flute, cello
and piano (1925)

SVETOVÁ PREMIÉRA | WORLD PREMIERE

– Sonáta As dur op. 1 pre husle a klavír ESD 45 |
Sonata in A flat Major, Op. 1 for violin and
piano (1930)

1. Allegro ma non troppo
2. Lento
3. Allegro vivo

PROGRAM | Claude Debussy (1862–1918)

– Petite pièce pre klarinet a klavír | Petite pièce
for clarinet and piano (1910)

– Première rapsodie pre klarinet a klavír |
Première rapsodie for clarinet and piano
(1909–1910)

– Nocturne et scherzo pre violončelo a klavír |
Nocturne et scherzo for cello and piano (1882)

– Sonáta pre violončelo a klavír | Sonata for
cello and piano (1915)

1. Prologue: Lent
2. Sérénade
3. Finale: Modérément animé

– Sláčikové kvarteto č. 1 g mol op. 10 | String
Quartet No. 1 in G Minor, Op. 10 (1893)

1. Animé et très décidé
2. Assez vif et bien rythmé
3. Andantino doucement expressif
4. Très modéré

Claude Debussy (1862-1918) was born in Saint Germain-en-Laye near Paris. His musical talent became evident very early in his life; from the age of 10 he studied at the Paris Conservatory, beginning with piano and later studying composition. But a straightforward career for the successful composer was barred by his nonconformist character and his refusal of the academic conventions of the time. He had trouble breaking through and his reputation of a leading composer in France that he enjoyed until his death in 1918 was built only upon the success of his single finished opera *Pelléas et Mélisande* (premiered in 1902). Though he was first and foremost a composer of songs and piano pieces, his orchestral works (*Prelude to the Afternoon of a Faun*, *Nocturnes*, *The Sea*, *Images*, the ballet *Games*) are of cardinal importance in 20th century music. In his compositions, Debussy synthesized various influences – music by French composers from the end of the 19th century, Richard Wagner, the Mighty Five, Maurice Ravel, as well as the music of ancient masters of Southeast Asia – creating his unique original musical tongue. Debussy's music had significant influence on his contemporaries (Bartók, Kodály, Szymanowski, as well as Janáček), whom his music helped to free themselves from the Romanticist idiom. Composers of later generations also appreciated his music, e.g. Messiaen, Varèse, Boulez, Ligeti and others. Debussy's chamber music, though extensive in terms of volume, provides insight into the development of his unique compositional style in an almost essential representation.

“After many attempts, I think that we should leave Pan’s flute without any accompaniment. It is harder, but more natural,” said Claude Debussy to writer Gabriel Mourey, who in 1913 asked him to compose the incidental music to his play *Psyché*. The play was forgotten long ago, but the musical piece from the introduction to its third act began to live on its own. After it was published in 1927 under the name *Syrinx*, it quickly became a necessary component of the flute repertoire. The desire to celebrate the beauty of the flute motivated Debussy to compose the *Prelude to the Afternoon of a Faun* already 20 years before composing *Syrinx*; this time, he

Claude Debussy (1862–1918) sa narodil sa v Saint Germain-en-Laye v blízkosti Paríža. Jeho hudobné nadanie sa prejavilo veľmi zavčas, a tak už od svojich 10 rokov študoval na konzervatóriu v Paríži, spočiatku klavír a neskôr kompozíciu. Priamočiarej kariére úspešného skladateľa však stála v ceste jeho nonkomformná povaha a odmietanie dobových akademických konvencií. Presadzoval sa veľmi ťažko a jeho reputácia vedúcej skladateľskej osobnosti vo Francúzsku, ktorej sa tešil do svojej smrti v roku 1918, bola založená až na úspechu jeho jedinej dokončenej opery *Pelléas a Mélisanda* (premiéra 1902). Hoci bol predovšetkým autorom piesní a klavírných skladieb, jeho orchestrálne diela (*Prelúdium k Faunovmu popoludniu*, *Nokturná*, *More*, *Obrazy*, balet *Hry*) majú zásadný význam pre hudbu 20. storočia. Debussy vo svojej tvorbe syntetizoval rôznorodé vplyvy – hudbu francúzskych skladateľov konca 19. storočia, Richarda Wagnera, Mocnú hŕstku, Maurice Ravela, ale aj hudbu starých majstrov či hudbu juhovýchodnej Ázie – a vytvoril z nich vlastný originálny jazyk. Jeho hudba mala zásadný vplyv na jeho súčasníkov (Bartóka, Kodály, Szymanowského, ale aj Janáčka), ktorým pomohla odpútať sa od romantického idiómu, no jej význam ocenili aj skladatelia ďalších generácií, napr. Messiaen, Varèse, Boulez, Ligeti a ďalší. Debussyho komorná tvorba, hoci počtom diel nie obsiahla, ponúka pohľad na vývoj jeho jedinečného kompozičného prejavu v takmer esenciálnej podobe.

„Po mnohých pokusoch si myslím, že by sme mali ostať pri samotnej Panovej flaute bez akéhokoľvek sprievodu. Je to ťažšie, no prirodzenejšie,“ zveril sa Claude Debussy spisovateľovi Gabrielovi Moureyemu, ktorý ho roku 1913 požiadal, aby napísal scénickú hudbu k jeho hre *Psyché*. Hra dávno upadla do zabudnutia, no skladba, ktorá tvorila úvod k jej tretiemu dejstvu, začala žiť vlastným životom. Po tom, čo roku 1927 vyšla pod názvom *Syrinx*, sa čoskoro stala nevyhnutnou súčasťou flautového repertoáru. Oslava krásy tónu flauty už 20 rokov predtým motivovala vznik *Prelúdia k Faunovmu popoludniu* a v *Syrinx*e ju Debussy uskutočnil znova, v dokonale čistej podobe. Abstraktná melodická línia pôsobí dojemom improvizácie, hoci myšlienkovovo veľmi koncentrovanej. Pôvodne bez zadelenia do taktových čiar, mala sa nenápadne vplietat do recitovaného textu, slobodne a prirodzene plynúť bez výrazných väzieb na nejaký harmonický priebeh alebo základnú tóninu. Stačí, aby pôsobila krásou svojho znenia.

did so again, in a perfectly clean way. The abstract melodic line has an air of improvisation, though it is very concentrated idea-wise. Originally not divided into measures, the composition was meant to furtively intertwine with recited text, to flow freely and naturally without significant links to a harmonic flow or basic key. The beauty of its sound suffices.

Debussy returns with nostalgia to his favorite instrument in his *Sonata for Flute, Violin and Harp* (1915). The raging war and advanced-stage cancer disabled him from composing for a time, but the temporary improvement of his health and a sojourn at the seaside in Pourville had an almost miraculous effect. In a short time, Debussy “spouted” the piano *Etudes* and *En blanc et noir* and also announced that he would commence a project of six sonatas for various instrumental combinations. He was, however, only able to finish three of them. Besides the abovementioned sonata, he also composed the *Sonata for Cello and Piano* (1915) and the *Sonata for violin and piano* (1915–1917). The common name of the cycle, *Six sonates pour divers instruments* seemingly paraphrases the French name for Bach’s *Brandenburg concertos* and at the same time expresses the composer’s relationship to the music of olden masters. That is why the term “neoclassicism” is used to describe him. In Debussy’s case, this indicates thrift and a perfect touch for proportion, rather than a different stylization of old music. The sonatas are characterized by the briefness and concentration of musical material. They breathe with the nostalgia of a person anticipating an end that is drawing closer, though they are not without flashes of humor and displays of an unflinching will to live.

The melancholy of the G minor key and the cycle thematic connections of the *Violin Sonata* are also typical for Debussy’s early chamber composition, *String Quartet op. 10* (1893). The traditional line-up of instruments and form were quite binding for the young composer; he is thus less spontaneous than in the *Afternoon of a Faun*, which was written in the same period. However, the quartet quickly became popular, mainly because of its second movement with clever guitar stylizations and the slow third movement, showing the influence of Russian composers. The *Piano Trio in G minor* (1880) is an unjustly neglected piece. It carries signs of influence

K svojmu obľúbenému nástroju sa Debussy s nostalgiou vracia v *Sonáte pre flautu, violu a harfu* (1915). Zúriaca vojna a pokročilé štádium rakoviny mu istý čas znemožňovali komponovať, no prechodné zlepšenie zdravotného stavu a pobyt v prímorskom letovisku Pourville mali priam zázračný účinok. V krátkom čase skomponoval klavírne *Etudy* a *En blanc et noir* a ohlásil projekt šiestich sonát pre rôzne nástrojové kombinácie. Dokončiť však stihol už len tri. Popri spomenutej sonáte je to *Sonáta pre violončelo a klavír* (1915) a *Sonáta pre husle a klavír* (1915–1917). Spoločný názov cyklu, *Six sonates pour divers instruments*, akoby parafrázoval francúzsky titul Bachových *Brandenburských koncertov* a zároveň vyjadroval skladateľov vzťah k hudbe starých majstrov. Aj preto sa v tejto súvislosti používa pojem „neoklasicizmus“. V Debussyho prípade to však skôr než štylizáciu starej hudby znamená úspornosť a dokonalý cit pre proporcie. Sonáty sú typické svojou stručnosťou a koncentrovanosťou hudobného materiálu. Dýcha z nich nostalgia človeka tušiaceho blížiaci sa koniec, no nechýbajú tu záblesky humoru a prejavy neochvejnej vôle k životu.

Melanchólia tóniny g mol a tematické prepojenie cyklu v *Husľovej sonáte* sú typické aj pre Debussyho rané komorné dielo *Sláčikové kvarteto op. 10* (1893). Tradičné obsadenie a forma boli pre mladého skladateľa pomerne zväzujúce, preto tu nie je natoľko spon-tánny ako napríklad v súbežne vznikajúcom *Faunovom popoludní*. Kvarteto sa však rýchlo stalo populárnym, najmä vďaka druhej časti s nápaditými gitarovými štylizáciami a pomalej tretej, prezrádzajúcej vplyv ruských skladateľov. *Klavírne trio g mol* (1880) je ne-spravodlivo zanedbávaným dielom. Nesie stopy vplyvu francúzskych skladateľov obdobia fin de siècle, Francka, Masseneta, Faurého. Pôvabné melódie a nápadité modulácie sú typické pre mladého Debussyho z čias jeho nástupu do služieb u grófký von Meck. Z toho istého obdobia pochádza aj *Nocturne et scherzo* pre violončelo a klavír.

Na polceste medzi ranými opusmi a poslednými sonátami stojí *Prvá rapsódia pre klarinet a klavír* (1909–1910). Príležitostné dielo, napísané pre potreby parížskeho konzervatória, ukazuje klarinet v troch výrazovo odlišných polohách – od úvodnej elégie cez drama-ticky vzrušenú strednú pasáž až k nonšalantnej evokácii atmosféry music-hallu s názvukmi neworleanského jazzu. Podobné asociácie prináša aj ľahko swingujúci *Petite pièce* (1910), štýlovo blízky cyklu *Children's Corner* či prvej knihe *Prelúdií*. Debussy tu nachádza ďalší spôsob vyjadrenia pocitu, ktorý snáď najlepšie vyjadruje francúzske „joie de vivre“.

ROBERT KOLÁŘ

of French composers of the fin de siècle period, as well as Franck, Massenet and Fauré. Attractive melodies and clever modulations were typical for the young Debussy at the time when he entered the service of Countess von Meck. The *Nocturne et scherzo* for cello and piano were also written in this period.

The *First Rhapsody for Clarinet and Piano* (1909–1910) also stands halfway between Debussy's early opus works and last sonatas. The incidental piece written for the Paris conservatory presents the clarinet in three different positions in terms of expression – from the introductory elegy through the dramatically exciting middle passage to the nonchalant evocation of a music hall with motifs of New Orleans jazz. Similar associations are apparent also in the lightly swinging *Petit pièce* (1910), close in terms of style to the *Children's Corner* cycle or the first book of *Preludes*. Here, Debussy has discovered another way of expressing the feeling that is probably best stated by the French “joie de vivre”.

ROBERT KOLÁŘ

“One September day in 1925, my father took me on a “big journey” to Trnava to see a Trnavian organist – at that time the inspector of music schools in Slovakia – Mikuláš Schneider-Trnavský. Mikuláš bácsi, an authority in Slovak music; he was a legend to me. [...] ‘So, a composer?’ he said after my father introduced me. [...] I stared at him and mechanically handed him my works: The ‘Autumn’ trio for flute, cello and piano [...] and some finished pages from Angelika. Mikuláš bácsi looked through everything; at some moments he seemed to be interested, but at others, as if doing us a favor, since we came this far...” said Eugen Suchoň years later, recalling the meeting whose final verdict was: *“Quickly go to the Prague Conservatory to study piano and composition!”*

Eugen Suchoň (1908–1993) spent his youth in Pezinok, where his father was an organist. He studied piano and composition at the Music School for Slovakia under Fric Kafenda and was Vítěslav Novák’s student in Prague from 1931-1933. His first master works originated in this period: *The Little Suite with Passacalia, Op. 3* for piano, and the song cycle *Nox et solitudo, Op. 4* based on Ivan Krasko’s poetry. After his studies, Suchoň became a professor of theoretical subjects at the Music and Drama Academy in Bratislava. His successful composing period also began at this time, opened by a cycle of male choirs *From the Mountain*, continued by the *Balladic Suite* and culminated with the *Psalm of the Carpathian Land* (1937). *“A person is in a balladic mood when he feels helpless,”* said Suchoň about the atmosphere (typical in his works) of the difficult times in which the compositions were formed. The *Balladic suite* and the *Psalm* were published in Universal, a Vienna publishing company, but Suchoň’s composing was complicated by World War II. In 1941–1949, Suchoň worked on his first opera *Krútňava* (The Whirlpool), which became famous as the first national opera. In 1935, he composed the introduction to I. Stodola’s drama *King Svätopluk*, returning to this historical motif in the 1950s in an opera carrying the same name; it was premiered at the Devín Castle. E. Suchoň’s musical language headed from late-romantic chromatics to a unique modality. The composer adapted characteristic traits of older Slovak folk songs into his musical language as well. *“Original*

„V jeden septembrový deň roku 1925 ma otec vzal na ‚veľkú cestu‘ do Trnavy, k trnavskému organistovi, v tom čase inšpektorovi hudobných škôl na Slovensku – Mikulášovi Schneiderovi-Trnavskému. Mikuláš báči, slovenská hudobná autorita, to bol pre mňa pojem. [...] ‚Teda komponista?‘ – povedal, keď ma otec predstavil. [...] Visel som na ňom pohľadom a úplne mechanicky som vytiahol spod pazuchy svoje diela: ‚Jeseň‘ trio pre flautu, violončelo a klavír [...] a niekoľko hotových hárkov Angeliky. Mikuláš báči si všetko prelistoval, chvíľami sa mi zdalo, že so záujmom, no chvíľami iba tak, aby sa nepovedalo, keď sme sa unúvali...“ spomínal po rokoch skladateľ Eugen Suchoň na stretnutie, ktorého verdikt napokon znel: „Urýchlene poslať do Prahy na konzervatórium študovať klavír a kompozíciu!“

Eugen Suchoň (1908–1993) strávil mladosť v Pezinku, kde bol jeho otec organistom. Hru na klavíri a kompozíciu študoval na Hudobnej škole pre Slovensko u Frisca Kafendu, v rokoch 1931–1933 bol žiakom Vítězslava Nováka v Prahe. Z tohto obdobia pochádzajú prvé majstrovské diela *Malá suita s passacagliou op. 3* pre klavír a cyklus piesní *Nox et solitudo op. 4* na poéziu Ivana Krasku. Po štúdiu sa Suchoň stal profesorom teoretických predmetov na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Súčasne sa začína jeho úspešné skladateľské obdobie, ktoré otvára cyklus mužských zborov *O horách*, pokračuje *Baladickou suitou* a vrcholí *Žalmom zeme podkarpatskej* (1937). „Baladická nálada sa človeka zmocňuje, keď sa cíti bezmocný,“ napísal skladateľ o atmosfére, v ktorej skladby v zložitej dobe vznikali, a ktorá je pre jeho dielo typická. *Baladickú suitu* i *Žalm* vydalo viedenské vydavateľstvo Universal, ďalšiu skladateľovu prácu skomplikovala 2. svetová vojna. V rokoch 1941–1949 pracoval Suchoň na svojej prvej opere *Krúťňava*, ktorá vošla do dejín slovenskej hudby ako prvá národná opera. V roku 1935 skomponoval predohru k Stodolovej dráme *Kráľ Svätopluk*. K histo-

folk songs practically forced me to think separately and harmonically, and savor them, just as Debussy took delight in Russian folk songs,“ he later recalled. In a later period of composing, he merged these bases with an individual re-evaluation of the second Vienna school. His works also include arrangements of folk songs, choirs (he is the author of the famous hymnal choir *How Beautiful You Are*), incidental music, chamber works, concerto pieces as well as significant symphonies and operas. Suchoň's sacral compositions were a topic that has been circumvented in the past.

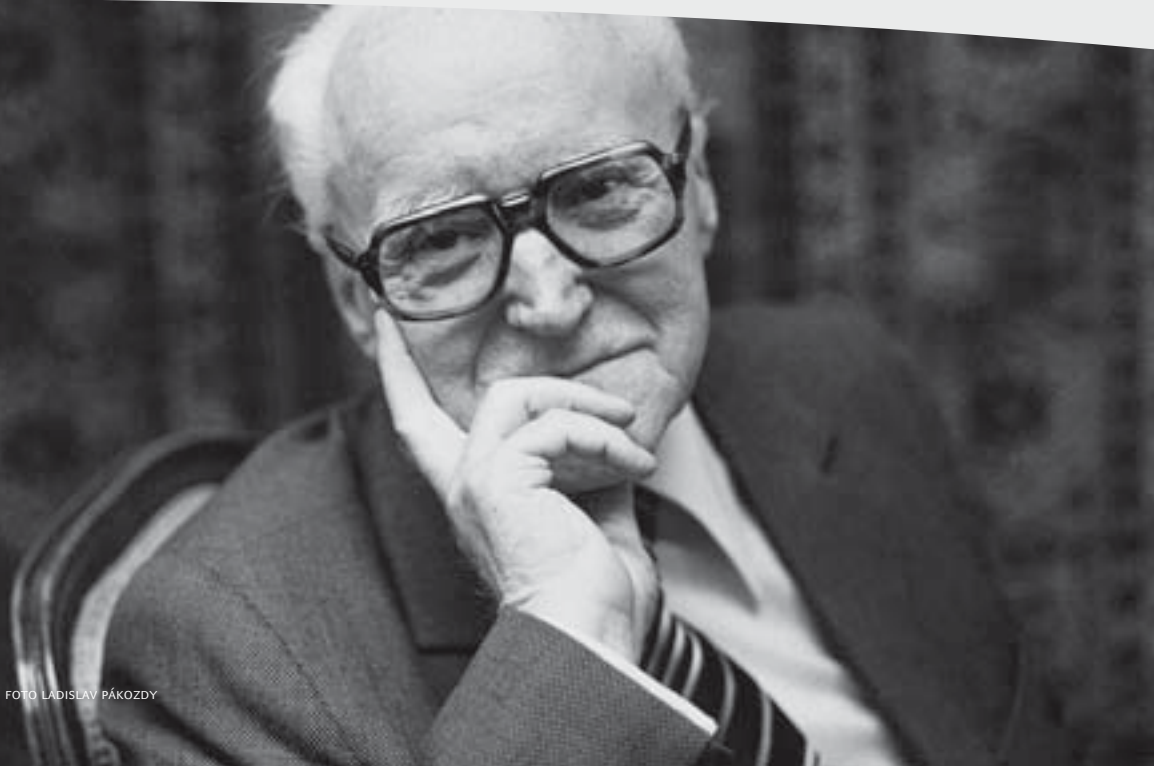
In commemoration of the centenary of Eugen Suchoň's birth, the Convergence festival will prepare a symbolic return into the first decades of the 20th century, when the composer was still the goalkeeper of the Pezinok soccer team (*March of the Sports Club Pezinok*) and instead of playing on podiums, played on the organ in the local church, as well as in the cinema or at evenings with famous Pezinok wine. „*Kálmán* or *Lehár* were the most important, and only once in a while did *Haydn*, *Bach*, *Mozart* or *Schumann* get a turn.“ The short suite is based on the composer's music arrangements from the ballet *Angelika* (1926). What kind of music is it? „*From folk music, saloon compositions, 18th and 19th century dances to tangos; simply put: everything combined,*“ wrote Suchoň in his memoirs. Eugen Suchoň dedicated the trio *Autumn* to his Brother Imrich. And the *Sonata in A flat Major op. 1 for violin and piano* (1930) belongs to a strongly defined period in terms of style; a period which gave the composer the status of one of the creators of Slovak musical modernity.

rickému námetu sa skladateľ vrátil v 50. rokoch rovnomennou operou, ktorej slávnostné predvedenie sa uskutočnilo na hrade Devín. Hudobná reč E. Suchoňa smerovala od neskoromantickej chromatiky k osobitej modalite. Skladateľ adaptoval do svojho hudobného jazyka charakteristické znaky starších slovenských ľudových piesní. „*Pôvodné ľudové piesne ma priam nútili myslieť harmonicky samostatne a kochať sa v nich, ako sa kochal kedysi Debussy v ruských ľudových piesňach,*“ spomínal s odstupom času. V neskoršom období tvorby spojil tieto východiská s individuálnym prehodnotením odkazu 2. viedenskej školy. Jeho dielo siaha od úprav ľudových piesní, zborov (o. i. je autorom známeho hymnického zboru *Aká si mi krásna*), cez hudbu k filmom a divadlu, komornú tvorbu, koncertantné skladby až k závažným symfonickým a operným dielam. Obchádzanou témou boli v minulosti Suchoňove sakrálné diela.

Festival Konvergenzie pripravil pri príležitosti Storočnice Eugena Suchoňa symbolický návrat do prvých desaťročí 20. storočia, keď bol budúci skladateľ ešte brankárom pezinského futbalového mužstva (*Pochod Pezinského športového klubu*) a namiesto skutočných pódii hrával na organe v miestnom chráme, ale i v kine či pri chýrnom pezinskom víne. „*Kraľoval Kálmán, Lehár a len z času na čas sa dostali k slovu aj Haydn, Bach, Mozart či Schumann.*“ Krátka suita je zložená zo skladateľových úprav hudby z baletu *Angelika* z roku 1926. *Aká je to hudba?* „*Počnúc ľudovou hudbou, salónnymi skladbami, tancami z 18. a 19. storočia, končiac tangom, jednoducho všetko dohromady,*“ napísal v spomienkach skladateľ. Trio *Jeseň* dedikoval Eugen Suchoň bratovi Imrichovi. *Sonáta As dur op. 1 pre husle a klavír* z roku 1930 stojí už na začiatku štýlovo vyhraneneného obdobia, ktoré prinieslo skladateľovi status jedného z tvorcov slovenskej hudobnej moderny.

ANDREJ ŠUBA

ORGANIZÁTORI ĎAKUJÚ HUDOBNÉMU MÚZEU SNM A P. DANICI ŠTILICHOVEJ-SUCHOŇOVEJ ZA POSKYTNUTIE NOTOVÝCH MATERIÁLOV.

6. – 7. KONCERT | SOBOTA | 20. 9. 2008 | 19.00 HOD | DESIGN FACTORY

**BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY V
BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT V**

6TH – 7TH CONCERT | SATURDAY | SEPTEMBER 20, 2008 | 7.00 PM | DESIGN FACTORY

MARIÁN VARGA – HOŠŤ VEČERA

IGOR KARŠKO – husle | violín

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violín

MARIÁN SVETLÍK – husle | violín

MILAN RADIČ – viola | viola

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

NORA SKUTA – klavír | piano

BRAŇO JOBUS A ABUSUS

VRBOVSKÍ VÍTAZI

OSKAR RÓZSA TRIO

OSKAR RÓZSA – basová gitara | bass guitar

ONDREJ KRAJŇÁK – klavír | piano

MARTIN VALIHORA – bicie | drums

19.00 | 6. KONCERT | 6TH CONCERT

BÉLA BARTÓK | MARIÁN VARGA

PROGRAM | Marián Varga (1947)

– Sláčikové kvarteto č. 4 | String Quartet Nr. 4

1. Misterioso
2. Deciso energico

– Antifona pre violončelo a klavír | Antifona
for cello and piano

– improvizácie na Bartókove témy |
improvisations on Bartók

– výber z piesní v úprave pre klavírne kvinteto
| Selection of Songs in arrangements for
Piano Quintet

PRESTÁVKA | INTERMISSION

Béla Bartók (1881–1945)

– Klavírne kvinteto DD 77 BB 33 | Piano Quintet
(1903–1904)

1. Andante
2. Vivace (Scherzando)
3. Adagio
4. Poco a poco piu vivace

PRESTÁVKA | INTERMISSION

21.00 | BRAŇO JOBUS A SKUPINA ABUSUS |
VRBOVSKÍ VÍTAZI

PRESTÁVKA | INTERMISSION

21.45 | 7. KONCERT | 7TH CONCERT
OSKAR RÓZSA TRIO

Časový harmonogram koncertov je orientačný. |
The time schedule is approximate.

Srdečne Vás pozývame na občerstvenie, ktoré bude
v prestávkach medzi koncertami. | You are warmly invited for
the refreshments in each intermission between the concerts.

„Raz sme boli na výchovnom koncerte, ešte v ľudovej, na programe bol Bartók a Fero Šebej tvrdil, že to je kakofonická hudba, neviem, odkiaľ mal to slovo, ale myslel tým, že je to čosi strašné neľubozvučné a ja som reagoval tak [...], že som celú triedu, asi 20 ľudí, zavolať k nám domov, ani neviem, ako sa pomestili do toho malého panelákového bytu a toho Bartóka som im na klavíri zahral.“

PETER ULIČNÝ: MARIÁN VARGA – O CESTÁCH KTORÉ NEVEDÚ DO RÍMA, SLOVART 2004

Na pódiu pôsobí na dnešnú dobu antihviezdne krehko až bezradne. Keď však Marián Varga položí ruky na klávesy, bez ohľadu na to, či ho počujete prvý alebo dvadsiatykrát, priestor je zrazu plný koncentrácie, bezprostrednej muzikality a elektrizujúcej charizmy. A všetky skladby, fragmenty, reminiscencie a alúzie, ktoré hráva v posledných rokoch, dostávajú zmysel ako súčasť mozaiky, v ktorej hudba a život tvoria neoddeliteľný celok.

„V hudbe nemá význam hrať sa na nemennosť hraníc,“ povedal v jednom z rozhovorov s Petrom Uličným. V slovenskej populárnej hudbe azda s výnimkou Deža Ursínyho nikto hranice štýlov, žánrov a konvencií neprekračoval tak ako on. Táto sloboda, ktorej ozveny cítiť napríklad v tvorbe Andreja Šebana alebo Oskara Rózsza, dokázala spojiť paralelné svety vážnej a „nevážnej“ hudby a ich poslucháčov. Jozef Lupták si pre svoj festival nevybral názov legendárneho albumu súboru Collegium Musicum *Konvergenzie* náhodou. Tento rok *Konvergenzie* prinášajú dvojportrét Bélu Bartóka a Mariána Vargu. Maďarský skladateľ, ktorého Yehudi Menuhin označil za zosobnenie 20. storočia, je trvalou súčasťou „mikrokozmu“ osamelého bežca slovenskej hudby. Akokoľvek odvážne, spojenie beatovej legendy a veľikána hudby 20. storočia nie je náhodné. Obidvaja hľadali inšpiráciu v tradícii (folklór, európska hudba), napriek tomu sa nestali eklektikmi, spája ich tiež istá esenciálnosť vyjadrovacích prostriedkov a umelecká nekompromisnosť. A ak možno veriť na *genia loci*, potom aj Slovensko.

Béla Bartók (1881–1945) udržoval so Slovenskom kontakt až do vynútenej emigrácie do USA v roku 1940 prostredníctvom dirigenta Cirkevného hudobného spolku pri Dóme sv. Martina, skladateľa a pedagóga Alexandra Albrechta (1885–1958). Albrecht, podobne ako ďalší známy maďarský skladateľ Ernő Dohnányi, bol počas gymnaziálnych štúdií Bartókovým spolužiakom a všetkých troch hudobníkov ovplyvnila živá tradícia pestovania komornej hudby v Bratislave. *„Bohatým žriedlom poznávania hudby bolo domáce muzicírovanie u nás i v rôznych bratislavských rodinách, či to boli Dérerovci, Dohnányiovci, Symonyovci, príbuzní Riegelovci alebo iní. Usilovne som chodieval všade tam, kde pestovali hudbu. Tak som mal možnosť spoznať základnú literatúru komornej hudby, predovšetkým tvorbu klasikov a romantikov. Nielen ja, ale i mladý Bartók čerpal veľa z týchto skúseností,“* spomínal Albrecht na obdobie, kedy vznikali prvé opusy maďarského skladateľa. Albrecht sa stal Bartókovým spolužiakom, neskôr i žiakom aj na budapeštianskej Hudobnej akadémii Ferenc Liszta.

Od mája roku 1904 strávil Bartók niekoľko mesiacov v letovisku Gerlice Puszta (dnes obec Hrlice na Gemeri), kde cvičil na klavíri a dokončoval *Klavírne kvinteto BB 33*, ktoré uzatvára skladateľove neskororomantické obdobie. Tu vznikli i prvé transkripcie pôvodného folklóru, čo neskôr vyústilo do náročného etnomuzikologického projektu, v rámci ktorého Bartók zapísal aj niekoľko tisíc slovenských ľudových piesní. Ľudová hudba sa stala esenciálnou súčasťou jeho tvorby, čo mu v spojení s výtvarnými európskej hudby umožnilo vytvoriť originálny, imaginatívny a komplexný hudobný jazyk, pre ktorý možno Bartóka skutočne považovať za „zosobnenie 20. storočia“.

ANDREJ ŠUBA

CITÁT JE Z PRIPRAVOVANÉHO VYDANIA ALBRECHTOVÝCH MYŠLIENOK, ÚVAH A ESEJÍ HUDOBNÝM CENTROM (PREKLAD ASTRID RAJTEROVÁ)

“Back in primary school, we once went to an educational concert and Bartók was on the program. Fero Šebelj said that it is cacophonous music; I don't know, where he got that word from, but he meant something that sounds inconsonant. And I reacted by [...] inviting the whole class – about 20 people – to our home (I don't even know how they all fit into that small apartment) and I played them that Bartók on piano.”

PETER ULIČNÝ: MARIÁN VARGA – O CESTÁCH KTORÉ NEVEDÚ DO RÍMA (ABOUT THE ROADS THAT DON'T LEAD TO ROME), SLOVART 2004

In today's terms he seems very “unstarlike” and fragile, even helpless on stage. But when Marián Varga sets his hands on the keyboard, no matter how many times you have heard him, the space is suddenly full of concentration, immediate musicality and electrifying charisma. And all of his pieces, fragments, reminiscences and allusions that he has been playing in the past years make sense as part of a mosaic, in which music and life are part of an inseparable whole.

“There is no point in acting as if the boundaries of music were immutable,” he said in one of his dialogues with Peter Uličný. Besides perhaps Dežo Ursíny, nobody in Slovak popular music has violated the boundaries of styles, genres and conventions as much as Marián Varga. We can hear the echoes of this freedom in the music of Andrej Šeban or Oskar Rózsa; the freedom that has managed to unite the parallel worlds of “classical” and “non-classical” music and their listeners. It wasn't an accident that Jozef Lupták chose to name his festival after the legendary Collegium Musicum album *Konvergenie*. This year, the Convergence festival introduces a double-portrait of Béla Bartók and Marián Varga. This Hungarian composer, whom Yehudi Menuhin labeled as the embodiment of the 20th century, is a permanent member of the “microcosm” of the lone runner of Slovak music. However daring, the connection of a beat legend to a legend of 20th century music is not accidental. Despite the fact that both searched for inspiration in tradition (folklore, European music), they didn't become eclectics. They also have in common a certain essentiality of means of expression and an artistic inexorability, and if we believe in *genius loci*, then they also have Slovakia in common.

V roku 2000 vzniklo vo Vrbovom povšimnutiahodné „teleso“ Vrbovskí víťazi, pomenované podľa „véčka“, ktoré vytvára nahnutá veža tamajšieho kostola a priamka vedená stredom jeho kolmo postavenej brány. Sú nimi v modrých montérkach odetí spevák a hráč na „hajzlový kopák“ Braňo Jobus a jeho „pán brat“ Andrej Budislav Jobus, obsluhujúci inštrumentár bizarných hudobných nástrojov, ktoré zhotovuje zásadne z umelohmotných rúrok, rúr, hadíc, plastických fliaš a starého vysávača (napr. ZKTDZV čiže Zúrivý karpatský trojhlavý drak z Vrbového, šesť metrový Ropovod družba, Gajdy modzgočucky a i.). Ich aforisticky humorné, „minimalisticko-industriálne“ a vo vrbovčine spievané piesne sú prejavom jedinečného novodobého hudobného, každú prácu oslavujúceho smeru – univerzálneho robotníckeho priemyselného folklóru. Dokladom toho, že v prípade Vrbovských víťazov nejde len o povrchnú recesiu, sú ich (zdanlivo banálne) texty, ale i obnova potreby a radosti z (hoci už postindustriálneho) ľudového muzicírovania. Nečudo, že sa vystúpenia Vrbovských víťazov za prítomnosti pána predsedu KRIAK-u (pozri nižšie) stávajú malými udalosťami aj za hranicami Slovenska, na ktorých burácajú „salvy“ smiechu. Vo Vrbovom za zmienku určite stojí aj ojedinelé združenie, multioorganizácia KRIAK VRBOVÉ, ktorého predsedom je hojdací koník. Jej zárodkom sa niekedy pred štvrtstoročím stal akt zakopávania panáčika z hry „Človeče nehnevaj sa“ do zeme, ktorý sa odvtedy každoročne na Vianoce vykopáva. K insitne „konceptuálnym“ akciám KRIAK-u patria Strelecké preteky z poplačnej pištole, Vytýčenie stredú sveta a vesmíru vo Vrbovém, Majstrovstvá sveta a vesmíru v pindžerle (vo futbale hranom na stole s panáčkami z uvedenej hry), Výstup na hory v potápačskom úbore alebo Formula 0 (pozri viac na www.kriak.szm.sk). Asi nikoho neprekvapí, že všetky podujatia KRIAK-u sa konajú a, dúfam, ešte dlho budú konať vo Vrbovom hlavne z iniciatívy bratov Jobusovcov. Bez nich by bol náš slovenský, nielen hudobný, život oveľa smutnejší, než je.

JULO FUJAK

Béla Bartók (1881–1945) maintained contact with Slovakia until his forced emigration to the USA in 1940 through the conductor of the Church Association of Music by St. Martin's Cathedral, the composer and teacher Alexander Albrecht (1885–1958). Albrecht, like another famous Hungarian composer Ernő Dohnányi, was Bartók's classmate during his high school studies, and all three musicians were influenced by the active tradition of cultivating chamber music in Bratislava. *"A rich source of our musical knowledge was the music that was played in our homes, as well as in the homes of other Bratislava families (the Dérer, Dohnányi, Symony, Riegel families and others). I tried hard to go everywhere, where music was produced. Thus, I had the opportunity to get acquainted with the basics of chamber music literature, especially with works by classicists and romantics. I wasn't the only one; young Bartók also learned a lot from these experiences,"* said Albrecht, recalling the period when the Hungarian composer's first opuses were published. Albrecht became Bartók classmate and later also a student at the Franz Liszt Academy of Music in Budapest.

From May of 1904, Bartók spent several months at the summer resort Gerlice Puszta (now called Hrlice na Gemeri), where he practiced on the piano and finished the *Piano Quintet BB 33*, which concludes his late-Romantic period. The first transcription of original folklore were also created here, later eventuating into a challenging ethnic music project, in which Bartók transcribed several thousand Slovak folk songs. Folk music became an essential part of his works, which, when combined with the conquests of European music, enabled him to create his original, imaginative and complex music language, for which Bartók can indeed be regarded as the "embodiment of the 20th century".

ANDREJ ŠUBA

Nadžánrovosť a univerzálnosť. Tieto dve slová azda najlepšie vystihujú osobnosť a umenie jedného z najkreatívnejších slovenských hudobníkov, skladateľa, dirigenta, producenta, klaviristu a basgitaristu Oskara Rózsu. Projekty označené jeho menom môžu náhodnému pozorovateľovi pripadať rozporuplné prostredníctvom absolútneho ponoru (Oskar Rózsa Sextet) – povrchnosti (Martina Schindlerová), zreteľných kontúr (Free Faces) – priestorovej ambientnosti (Presence), permanentnej hybnosti (Barflies) – atmosfericky nemenného statusu (The Hermit and The Ferryman), zastretosti (Universal Cure, Dan Brantigan Quartet) – presvetlenosti (Zuzana Mojžišová)...

Svojim hudobným partnerom Rózsa zadáva súradnice rovnakým spôsobom, akým im poskytuje absolútnu voľnosť. „*Pri nahrávaní som sa snažil ponúkať len abstraktnú inšpiráciu v symboloch a obrazoch, v túžbe zachovať čo najsilnejšiu autenticitu každého z nás. Snažil som sa o priblíženie k sfére, kedy sa hudba, resp. rezonancia stáva prostriedkom umožňujúcim vstup do univerzálnej reality,*“ popisoval tvorivé postupy na albume „autorského“ *Oskar Rózsa Sextet* (Hevhetia, 2003). V tom čase sa mu podarilo okolo seba sústrediť partnerov, ktorých komunikačný priestor vymedzovala len odlišnosť hráčskych individualít – hlbavého gitaristu Andreja Šebana, univerzálneho klaviristu Mikiho Škutu, pudovo priamočiareho altsaxofonistu Radovana Tarišku, zemitého bubeníka Marcela Buntaja a nekonvenčného trubkára Ľubora Priehradníka. Experiment rôznotvárných premien zvukových a náladových plôch, nepredvídateľných energických výbojov prepájal improvizované úseky s fragmentmi hudobných myšlienok a folklórnymi názvukmi. Ako producentská osobnosť je Rózsa skôr katalyzátorom so schopnosťou excerptovať svojráznosť interpreta a „postrčiť“ ju do nečakanej, zväčša prospešnej polohy. O takýchto posunoch pod Rózsovou „taktovkou“ svedčia štúdiové albumy folkloristky Zuzany Mojžišovej, bluesmana Ericha „Boboša“ Procházku alebo alternatívnych Čistých tvarov. Pôdorysom nedávnych Rózsových autorských projektov

In 2000, a remarkable “ensemble” called Vrbovskí víťazi (Winners from Vrbové) was formed in the Slovak town of Vrbové. The name is derived from the “V” that is formed between the leaning tower of the local church and a line through the center or its perpendicular gate. Its members are the singer and “toilet-tank” player dressed in blue overalls, Braňo Jobus, and his “Mr. Brother” Andrej Budislav Jobus, playing on a variety of bizarre musical instruments made exclusively from plastic tubes, pipes, hoses, bottles and an old vacuum cleaner (e.g. the Furious Carpathian Three-headed Dragon from Vrbové, the six-meter long Družba (friendship) Pipeline, the Brain-sucking Bagpipes and others). Their aphoristically humorous “minimalistic-industrial” songs sang in the Vrbové dialect are a display of a unique modern musical movement celebrating all types of work – a display of universal worker industrial folklore. The fact that Vrbovskí víťazi don’t only superficially want to be alternative is proved by their (seemingly banal) lyrics, but also the revival of the need for folk music (though postindustrial) and the joy from playing it. It is not surprising that performances by Vrbovskí víťazi in the presence of the chairman of KRIAK (see below) always become events filled with roaring laughter, even beyond the borders of Slovakia. Another subject worth mentioning that is unique to Vrbové is the “multiorganization” KRIAK VRBOVÉ, its chairman being a rocking horse. Around a quarter of a century ago, its foundations were laid when a Ludo playing piece was buried in the ground – this event is commemorated every Christmas, when it is unearthed. Other “conceptual” events organized by KRIAK are the Starting Pistol Shooting Championships, finding the center of the world and universe in Vrbové, the World and Universe Pingerlo Championships (table-soccer played with Ludo playing pieces), mountain climbing in diving gear, or Formula 0 (see www.kriak.szm.sk for more details). It isn’t surprising that all KRIAK events are, and will be, I hope, for long to come, held mainly from the initiative of the Jobus brothers. Without them, our Slovak – not only musical – life would be much less blithesome than it is now.

sú zdanlivo nekonfliktné mantrické vzorce atmosféricky zahalených, voľne plynúcich inštrumentálnych hlasov. Platí to o albume *The Universal Cure* (Hevhetia, 2007) s bubeníkom Martinom Valihorom zvukomalebne fixujúcim priestor a gitaristom Johnom Shannonom, ktorého hru charakterizuje zintenzívňovanie a timbrová hravosť. Pozitivismus a empatia zoskupenia The Universal Cure funguje podľa svojho názvu takmer terapeutickým spôsobom. Stav neuchopiteľnej a sférickej hudby väčšmi charakterizuje otvorený koncept s Ľuborom „Umelcom“ Priehradníkom a americkým trubkárom Danom Brantiganom. Poslucháč ich spoločného projektu (*Presence*, Hevhetia, 2006) sa tak môže ponoriť do sveta vlastnej fantázie a asociácií. Bezbrehosť a entita *Presence* napomáhajú odpútavaniu mysle od „nedokonalého“, naopak sférickosť trúbky vymaňuje z beztvarej formy nepretržitého toku hudby. Namiesto popisu „absolútneho“ ponúkajú Rózsovi spoluhráči podvedome vnímanú pulzáciu, ktorá vo svojej periodicite a zároveň nepravidelnosti zachytáva premenlivosť okamihu. Diagonálne roviny Rózsových projektov prezrádzajú hľadačstvo – raz nachádzajúce, inokedy azda tápajúce, po skutočnej slobode a voľnosti prameniacej z bezprostrednej komunikácie.

PETER MOTYČKA

Multi-genre and universal. These two words probably best characterize the persona and the art of one of Slovakia's most creative musicians – the composer, conductor, producer, pianist and bass guitarist Oskar Rózsa. Projects carrying his name may appear contradictory to a random observer, combining absolute depth (Oskar Rózsa Sextet) – superficiality (Martina Schindlerová), clear contours (Free Faces) – dimensional ambience (Presence), permanent momentum (Barflies) – an atmospherically immutable status (The Hermit and The Ferryman), obscurity (Universal Cure, Dan Brantigan Quartet) – illumination (Zuzana Mojžišová)...

Rózsa gives his musical partners coordinates in the same way that he provides them with absolute freedom. *“While recording, I tried to provide only an abstract inspiration in symbols and pictures, hoping to preserve the strongest possible authenticity of each of us. I aspired for a higher proximity with the sphere where music, or resonance, rather, becomes a means for entering universal reality,”* said Rózsa, describing his creative approaches on the “author” album *Oskar Rózsa Sextet* (Hevhetia, 2003). At that time, he managed to surround himself with partners whose communication space was defined only by the difference in their playing individualities – the thoughtful guitarist Andrej Šeban, the universal pianist Miki Škuta, the impulsively direct alto saxophonist Radovan Tariška, the earthy drummer Marcel Buntaj and the unconventional trumpet player Ľubor Priehradník. An experiment of polymorphous changes in sound and mood planes and unexpected energetic discharges connected the improvised passages with fragments of musical thoughts and folk motifs. As a producer, Rózsa is more of a catalyst with the ability to highlight the character of an artist and “push it” into an unexpected, largely beneficial position. These pushes under Rózsa’s “baton” are showed in the studio albums of folk singer Zuzana Mojžišová, bluesman Erich “Boboš” Procházka or the alternative Čisté tvary. The “ground-plan” of Rózsa’s recent

authored projects is seemingly non-conflicting mantric formulas of atmospherically obscured, freely-flowing instrumental voices. The same is true of his *The Universal Cure* (Hevhetia, 2007) album with the drummer Martin Valihora, euphoniously fixating space and the guitarist John Shannon, whose play is characterized by intensification and timbre playfulness. The positivism and empathy of the ensemble The Universal Cure function, according to its name, almost therapeutically. The state of ungraspable and spherical music is well characterized by the open concept with Ľubor "Umelec" Priehradník and the American trumpet player Dan Brantigan. One who listens to their joint project (*Presence*, Hevhetia, 2006) can thus plunge into the world of his own fantasies and associations. The endlessness and entity of *Presence* aid the mind in tearing away from the "imperfect", while the trumpet's sphericity releases the mind from the amorphous form of the endless flow of music. Instead of describing "the absolute", Rózsa's colleagues provide their own subconsciously perceived pulsation, which in its periodicity and concurrent irregularity captures the unstableness of the moment. The diagonal planes of Rózsa's projects give away a desire to search – once finding, another time as if groping for the true freedom originating from proximate communication.

PETER MOTYČKA

7. KONCERT | NEDELA | 21. 9. 2008 | 15.30 HOD | DESIGN FACTORY

JE TICHO HUDBOU? | KONCERT PRE DETI
IS SILENCE MUSIC? | CONCERT FOR CHILDREN

7TH CONCERT | SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 3.30 PM | DESIGN FACTORY

IVAN ŠILLER – klavír | piano

ENIKŐ GINZERY – cimbal | cimbalom

Počúvali ste niekedy ticho? Čo všetko skrýva? Pozývame vás na dobrodružnú objavnú výpravu do ticha hudby s klaviristom Ivanom Šillerom, cimbalistkou Enikő Ginzery a ich hosťami, balónmi, bublifukmi a horúcou čokoládou.

Have you ever listened to silence? How much does it hide? We invite you to an adventurous voyage into the silence of music with pianist Ivan Šiller, cimbalomist Enikő Ginzery and their guests, balloons, bubble blowers and hot chocolate.

9. KONCERT | NEDELA | 21. 9. 2008 | 19.00 HOD. | DESIGN FACTORY

POZDRAV Z FLORENCIE | ČAJKOVSKIJ | TANEJEV
SOUVENIR DE FLORENCE | TCHAIKOVSKY | TANEYEV

9TH CONCERT | SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 7.00 PM | DESIGN FACTORY

IGOR KARŠKO – husle | violin (SK-CH)

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violin (SK-AT)

MILAN RADIČ – viola | viola (SK-AT)

SIMON TANDREE – viola | viola (UK)

ROBERT COHEN – violončelo | cello (UK)

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello (SK)

PROGRAM | Reinhold Glière (1875–1956)

– Osem duet pre husle a violončelo op. 39 – výber | Eight duets for violin and cello, Op. 39 – extraits (1909)

1. Misterioso
2. Deciso energico

Sergej Ivanovič Tanejev (1856–1915)

– Sláčikové trio D dur op. 21 | String trio in D Major, Op. 21 (1907)

1. Allegro. Scherzo in contrapunto alla riversa
2. Molto vivace
3. Adagio ma non troppo
4. Finale. Allegro molto

PRESTÁVKA | INTERMISSION

Piotr Iljič Čajkovskij (1840–1893)

– Sláčikové sexteto „Souvenir de Florence“ op. 70 | String sextet, Op. 70 (1890)

1. Allegro con spirito
2. Adagio cantabile e con moto
3. Allegretto moderato
4. Allegro vivace

„Neexistuje jediný ruský skladateľ neskorého 19. ani raného 20. storočia, ktorý by nebol do určitej miery zviazaný Čajkovskému,“ napísal v úvode knihy o Piotrovi Iljičovi Čajkovskom (1840–1893) v roku 1947 Dmitrij Šostakovič. Čajkovskij je dnes vo svete bezpochyby najpopulárnejším ruským skladateľom, no počas života sa pre svoju syntézu európskych a ruských vplyvov stretával rovnako s obdivom i odmietaním tak doma, ako i v cudzine. Pre západných skladateľov bola jeho hudba príliš emocionálna a efektná, pre predstaviteľov národnej školy príliš „západná“. V januári 1890 mal vo Florencii premiéru balet *Spiaca krásavica*, v tomto období začína na cestách medzi Talianskom a Ruskom vznikať aj slávna Čajkovského opera na Puškinov námet *Piková dáma*. V období jej dokončovania v máji sa skladateľ v listoch bratovi zmieňuje o *Sláčikovom sextete* „*Souvenir de Florence*“ op.70, ktorého názov býva niekedy prekladaný aj ako Spomienky na Florenciu. Skladba pre 2 huslí, 2 violy a 2 violončelá, venovaná Spoločnosti pre komornú hudbu v Petrohrade, ktorej čestným členom sa Čajkovskij stal, bola prvýkrát predvedená v novembri 1890. Skladateľ mal obavy o vyváženosť inštrumentácie diela, preto skladbu v nasledujúcich rokoch dvakrát zrevidoval, až potom vyšla tlačou (1892). Kompozícia, ktorá v skutočnosti neobsahuje nič vyslovene talianske, má charakteristickú štvorčastovú stavbu: prvá je napísaná v sonátovej forme, nasledujúce *Adagio cantabile* je podmanivou ukážkou Čajkovského melodickej invencie, kde hrá hlavnú úlohu očarujúci duet huslí a violončela sprevádzaný pizzicatom. Temperamentná hudba tretej časti (*Allegro moderato*) a záverečného *Allegro vivace* majú slovanský charakter, ktorých priamočiarosť a tanečný charakter komplikuje fugáto záverečnej časti. „Začal som pracovať na sláčikovom sextete, prácu mi komplikuje nedostatok nápadov a problémy s formou...“ napísal skladateľ v jednom z listov o komponovaní. Nič z toho v skladbe, ktorá patrí medzi najpopulárnejšie Čajkovského diela, nie je cítiť.

ANDREJ ŠUBA

“There is not a single Russian composer of the latter 19th or early 20th centuries who is not indebted in some measure to Tchaikovsky,” wrote Dmitri Shostakovich in the introduction to his book about Piotr Ilyich Tchaikovsky in 1947. Today, Tchaikovsky is undoubtedly the most popular Russian composer, but during his life, he was faced both with admiration and rejection at home and abroad due to his synthesis of European and Russian influences. For western composers, his music was too emotional and fancy; for representatives of Russia’s nationalistic school, it was too “western”. In January 1890, his ballet *The Sleeping Beauty* was premiered in Florence. It was also in this period that Tchaikovsky’s famous opera *The Queen of Spades* based on Puschkin’s novella began to take shape (it was written during his journeys between Italy and Russia). When he was finishing the opera in May, Tchaikovsky mentioned in a letter to his brother the *String Sextet “Souvenir de Florence”, Op. 70*, whose name is sometimes also translated as Memory of Florence. This composition for 2 violins, 2 violas and 2 cellos was dedicated to the Saint Petersburg Chamber Music Society, of which Tchaikovsky was honorary member, and was first performed in November of 1890. The composer had doubts about the balanced instrumentation of the composition, which is why he revised the piece twice in the following years, and finally published it in 1892. The composition, which doesn’t actually contain anything specific to Italy, is in the characteristic 4-movement form: the first is written as a sonata, the following *Adagio cantabile* is a subjugating example of Tchaikovsky’s melodic invention, where a dazzling violin-cello duet accompanied by pizzicato is predominant. The mercurial music character of the third movement (*Allegro moderato*) and the final *Allegro vivace* have a Slavic character. Their straightforward and dance sound is complicated by the fugato in the final movement. *“I began working on the sextet, but my work is complicated by a lack of ideas and problems with the form...”* wrote the composer in one of his letters about his compositions. However, this composition, one of Tchaikovsky’s most popular works, does not give any of this away.

10. KONCERT | NEDELA | 21. 9. 2008 | 21.00 HOD. | DESIGN FACTORY

NOČNÝ KONCERT | OLIVIER MESSIAEN
NIGHT CONCERT | OLIVIER MESSIAEN

10TH CONCERT | SUNDAY | SEPTEMBER 21, 2008 | 9.00 PM | DESIGN FACTORY

OPERA APERTA ENSEMBLE

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violin

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

RONALD ŠEBESTA – klarinet | clarinet

NORA SKUTA – klavír | piano

KAZATEL DANIEL PASTIRČÁK – príhovor | introduction

PROGRAM | Olivier Messiaen (1908–1992)

– Kvarteto na koniec vekov | Quatuor pour la fin du temps (1909)

1. Liturgie de cristal | Liturgia kryštálu
2. Vocalise, pour l'ange qui annonce la fin du temps | Vokaliza pre anjela ohlasujúceho koniec času
3. Abîme des oiseaux | Priepasť vtákov
4. Intermède | Medzihra
5. Louange à l'éternité de Jésus | Chvála Ježišovej večnosti
6. Danse de la fureur, pour les sept trompettes | Tanec zúrivosti pre sedem poľníc
7. Fouillis d'arcs-en-ciel, pour l'ange qui annonce la fin du temps | Zhluk dúh pre anjela ohlasujúceho koniec času
8. Louange à l'immortalité de Jésus | Chvála Ježišovej nesmrteľnosti

Olivier Messiaen (1908–1992) sa do dejín hudby zapísal originálnym hudobným jazykom, spájajúcim chromatickú harmóniu Debussyho, exotický rytmus oslobodený od pravidelného striedania ťažkej a ľahkej doby a dôraz na melódiu, v ktorej sa uplatňujú presné či štylizované citácie vtáčieho spevu. Pri počúvaní messiaenovskej harmónie je zaujímavé poznať skladateľovu zvláštnu schopnosť synestézie: *„Viete, keď počujem komplexy zvukov, mám zvláštnu schopnosť vidieť farebné komplexy, nie očami, ale intelektom; určitý zvukový komplex vždy podnieti ten istý farebný komplex a ten nadobúda svetlejší odtieň s oktávovou transpozíciou smerom nahor a tmavší odtieň s transpozíciou smerom nadol. Keď sa však transponuje o poltón, celý tón, terciu, kvartu či kvintu, farba sa zmení.“*

Pocit nadčasovosti dodáva Messiaenovej hudbe rytmus: *„Rytmus je podľa mňa prvotným a azda aj esenciálnym prvkom hudby; myslím si, že existoval pravdepodobne pred melódiou a harmóniou a v kútiku duše ho mám najradšej.“* Štúdiom indických a gréckych metrických a rytmických systémov Messiaen dospel k technike rytmických radov, z ktorých najviac používal tie, na ktoré sa nedá aplikovať retrográdny postup. Výsledný efekt vyvoláva pocit nekonečného plynutia, vznášania sa.

K vtáčiemu spevu pristupoval skladateľ s pokorou veriaceho človeka – stelesňoval Božiu prítomnosť v prírode, ktorá bola popri láske a viere jednou z hlavných inšpirácií jeho umenia. Messiaenov otvorený katolicizmus a silná viera prejavujúca sa v jeho skladbách, tvorili protiváhu cynizmu a dezilúzie európskych umelcov a intelektuálov v období, kedy sa diskusia o hodnote v umení rozplynula v labyrinte pluralizmu.

Kvarteto na koniec vekov vzniklo v zime rokov 1940 a 1941 v nemeckom zajateckom tábore v Görlitz. Je meditáciou nad fragmentmi zo Zjavenia sv. Jána. Na titulnom liste partitúry je napísané: *„I videl som zostupovať z neba iného mocného anjela, zahaleného do oblaku a s dúhou na hlave. Jeho tvár bola ako slnko, jeho nohy ako ohnivé stĺpy. Pravou nohou si stal na more, ľavou na zem a stojac na mori i na zemi zdvihol k nebu svoju ruku a zaprisahal sa na Žijúceho na veky vekov, hovoriac: Času už nebude; ale v deň, keď začne trúbiť polnica siedmeho anjela, završí sa Božie tajomstvo.“*

Olivier Messiaen (1908–1992) became famous for his original musical language, in which Debussy's chromatic harmony marries the exotic rhythm liberated from the downbeat-upbeat scheme, and which highlights melody as an essential element, capable of accommodating even precise or free quotations of birdsong. Listening to Messiaen's harmony, it is interesting to understand the composer's special ability of synaesthesia: *“You know, when I hear complexes of sound, I have this strange ability to see complexes of color not with my eyes but intellectually; the same sound complex always engenders the same color complex, which is reproduced in lighter shades in the high octaves, and in darker shades in the low octaves. But if the sound complex is transposed by a semitone, one tone, a third, a fourth, or a fifth, the colors change.”*

Rhythm gives Messiaen's music the air of timelessness. *“I feel that rhythm is the primordial and perhaps essential part of music; I think it most likely existed before melody and harmony, and in fact, I have a secret preference for this element.”* By studying Indian and Greek metric and rhythmic systems, Messiaen arrived at a technique of rhythmic rows, preferring non-retrograde rows, which, when read from the end, generate the same row. The result is the feeling of fluctuation, hovering.

Messiaen approached birdsong with the humbleness of a believer; for him, birdsong incarnated God's presence in nature, and nature, besides love and faith, was one of the principal inspirations of his art. Messiaen's open Catholicism and deep faith, present in almost all of his compositions, were in strong contrast with the cynicism and disillusion of European artists and intellectuals in a period, when the discussion about art dissolved in the maze of pluralism.

Quatuor pour la fin du temps for violin, clarinet, cello and piano was written in the winter of 1940 and 1941, when Messiaen was held in the German prisoner-of-war camp in Görlitz. It is a meditation on fragments from the Revelation of St. John the Divine. The title page of the score bears the following quotation: *“I saw another powerful angel come down from heaven. This one was covered*

Okolnosti vzniku diela opísal skladateľ v rozhovore pre kanadský rozhlas v roku 1988: „V zajateckom tábore boli so mnou aj členovia Pasquierovho tria, klarinetista Henri Akoka, huslista Jean le Boulaire a veľmi slávny violončelista Etienne Pasquier. Toto kvarteto pre husle, klarinet, violončelo a klavír som napísal pre nich a pre seba ako klaviristu. Boli to ľudia, s ktorými som bol v nepretržitom kontakte. Kvarteto som však skomponoval celkom bez nástroja, bez možnosti kontroly, bol som odkázaný iba na vnútorný sluch. Som na to hrdý, pretože som na skladbe nič nemenil a to preto, lebo na nej nebolo treba nič meniť. Počul som ju až tri dni pred mojím oslobodením: vzhľadom na to, že som skladbu napísal v zajatí, nemeckí dôstojníci sa rozhodli, že ju zahráme pre ostatných zajatcov. Zišli sme sa teda v obrovskom baraku, bola tuhá zima a bolo nás tam, čo ja viem, asi desaťtisíc ľudí z rôznych vrstiev – robotníci, kňazi, lekári, riaditelia tovární, profesori gymnázií. Zahrali sme kvarteto – veľmi zle, bolo to hrozné. Hral som na pianíne, ktorého klávesy sa po stlačení nevracali do pôvodnej polohy. Pri trilkoch som ich musel ručne dvíhať, aby opäť fungovali. Chudák Akoka hral na klarinete, ktorého klapka sa roztavila od kachlí a chudák Pasquier hral na trojstrunovom violončele. Našťastie mohol zahrať spodné c. Bez neho by vôbec nemohol hrať. Napriek týmto hrozným podmienkam sme skladbu zahráli; neviem, či to obecnosť pochopilo, neboli to znalci, ale nešťastníci ako my. Boli však dojatí, lebo sme boli spolu v rovnakom nešťastí a skladbu napísal ich spoločník v zajatí. Myslím si, že to bol najkrajší koncert môjho života.“

PETER ZAGAR

with a cloud, and a rainbow was over his head. His face was like the sun, his legs were like columns of fire. He stood there with his right foot on the sea and his left foot on the land. The angel I had seen standing on the sea and the land then held his right hand up toward heaven. He made a promise in the name of God who lives forever, and he said, 'You won't have to wait any longer. God told his secret plans to his servants the prophets, and it will all happen by the time the seventh angel sounds his trumpet.'

Messiaen himself described the composition of the piece in an interview for a Canadian radio in 1988: “Members of the Pasquier Trio were in the same camp as I was – clarinetist Henri Akoka, violinist Jean le Boulaire, and the famous cellist Etienne Pasquier. I wrote this quartet for violin, clarinet, cello, and piano for them and for me as a pianist. I was constantly in contact with those people. I composed the quartet without an instrument, without the possibility of verification; I had only my inner ear at my disposal. I am proud of myself, because I did not have to change anything, since there was nothing to change. I heard the work three days before our liberation: since I wrote the work in the camp, the officers decided that we would perform it for the other prisoners. We were gathered in a large barrack, it was terribly cold, and there were at least ten thousands of us – people with various backgrounds, workers, priests, doctors, managers of plants, professors from secondary schools. We played the quartet – very badly, it was terrible. I played on an upright piano with keys that got stuck when you pressed them. When I wanted to play a trill, I had to lift the key manually. Poor Akoka played on a clarinet, which was severely damaged by heat from a stove, and poor Pasquier played on a cello with three strings. Luckily, he was able to play the lower C. Without it, he would not have been able to play at all. We played the piece in spite of the appalling conditions; I don't know if the audience understood, they were not experts, just forlorn people, like us. But they were touched, because we shared the same misery, and their comrade in prison wrote the piece. I think it was the most beautiful concert of my life.”

PETER ZAGAR

BONUSOVÝ KONCERT

NEDELA | 28. 9. 2008 | 18.00 HOD. | VELKÝ EVANJELICKÝ CHRÁM, PANENSKÁ ULICA

JORGE BOSSO | KOHELET

SUNDAY | SEPTEMBER 28, 2008 | 6.00 PM | BIG LUTHERAN CHURCH, PANENSKÁ STREET

DORA SCHWARZBERG – husle | violin (AT)

JORGE BOSSO – violončelo | cello (BR)

HELGA BACHOVÁ – sprán | soprano

NN – bas | bass

ROBERT ROTH – recitátor | reciter

CHORUS ALEA

BRANISLAV KOSTKA – zbormajster | choirmaster

תּוֹלַדָּה | KOHELET

Vždy, keď sa rozhodnem pracovať na novej skladbe, trvá mi pomerne dlho, kým sa mi podarí premeniť všetko to, čím som prešiel, do zvukov. Báseň, príbeh, maľba. To nie je dôležité. Je náročné preniesť myšlienky z umenia do umenia. No nejde ani tak o to, aby sa báseň, príbeh či maľba preložili do hudby. Ide hlavne o to, aby konečné dielo bolo výsledkom prijatia, splynutia a nakoniec akýmsi návrhom postoja či stanoviska. Stanoviska človeka.

Lebo tu nejde len o preklad znakových systémov.

Umelec podáva svedectvo o pravde, o jeho Pravde o svete. Musí mať istotu, že on aj jeho tvorba ponúkajú odpovede na túžbu po Pravde. Po Pravde, ktorú možno odkrývať prostredníctvom Krásy; Krásy, ktorá je symbolom Pravdy.

Prostredníctvom slova začal človek tkať nekonečnú pavučinu nápadov a predstáv, ktoré nás dnes akoby zázrakom dokážu spojiť s inými ľuďmi, ba dokonca aj s celou civilizáciou, ktorá žila pred 2000 rokmi v ktorejkoľvek odľahlej časti sveta. Slovo je nástrojom jednoty a spojenia naprieč časom a priestorom.

V Knihe proroka Joela sa píše:

*„Čujte toto, starci,
nakloňte si ucho, všetci obyvatelia zeme!*

*Či sa stalo takéto za vašich dní
alebo za dní vašich otcov?*

*Rozprávajte o tom svojim deťom
a vaše deti svojim deťom
a ich deti ďalším pokoleniam.“*

Kohelet predstavuje súčasne príchod a zároveň aj nekonečný zdroj.

„... jedno dielo, jeden čin, vzácne osvietenie, len jeden výtvor: bude žiť, pretože budúce generácie bez neho neprežijú,“ napísal Nietzsche v roku 1874.

תלהק | KOHELET

Every time I decide to work on a new composition it takes me quite a long time until I begin to translate into sounds the experience through which I went through. A poetry, a tale, a painting. It does not matter. It is difficult to transform a creation from one field into another. And it is not even about render in music a poem, a story or a canvas. The consequence should be the result of an assimilation, an absorption and finally a proposal of a point of view, an statement.

One's statement. Because it is not just an intersemiotical translation.

The artist gives his testimony of the truth, of his Truth of the world. The artist must be sure that he and his creation give answers to the wish of Truth. The Truth revealed through the Beauty, and the Beauty as a symbol of Truth.

Through the word the man began to interlace that infinite web of ideas, visions that almost by a miracle it can connect us nowadays with another human being, with an entire culture that lived two thousands years ago in any remote point of the world. The word as an instrument of union through time and space.

In the book of Joel, we can read:

*"Hear this, you aged men,
give ear, all inhabitants of the land!
Has such a thing happened in your days,
or in the days of your fathers?
Tell your children of it,
and let your children tell their children,
and their children another generation."*

Knihe Kazateľ sa počas dlhých stáročí venovalo množstvo myšlienok a nápadov i kníh.

„*Kniha je sekerou na ľad zamrznutého mora našich duší,*“ vyjadril sa Kafka. Práve to pre mňa znamená pravda Kazateľa. Po prečítaní tých slov som zmenený. Niekoľko riadkov. Približne jedno percento celej Biblie.

Podstatné.

Potrebné.

Nevyhnutné.

„*Pri stavaní mostov do budúcnosti musíme dbať na to, aby sme nespálili mosty, ktoré spájajú dnešnú kultúru s jej nesmrteľnou minulosťou,*“ kričal Dmitrij Šostakovič.

Tento výrok v sebe bezpochyby ukrýva veľkú pravdu.

Každé umelecké dielo je v úzkom vzťahu s dobou svojho vzniku a nesie v sebe dedičstvo, ktorým presahuje svoju podstatu.

A každý pravý umelec sa nachádza na prieniku získaného dedičstva, súčasnosti, a zajtrajška, ktorý sám vytvára na svojej osobnej a jedinečnej ceste.

Tento odkaz nesmie byť nikdy zabudnutý, lebo je súčasťou kultúrneho dedičstva, ktoré v sebe ukrýva jedinečný dialóg s Božským. Dialóg, ktorý hľadá vyššiu formu existencie od prirodzenosti jednotlivca až po spoločnú prirodzenosť, čo je vo svojej podstate najvyšším cieľom umenia.

JORGE A. BOSSO

Kohelet represents at the same time a point of arrival and an infinite source.

“... one work, one action, a rare illumination, just one creation: it will live, because no posterity will be able to live without it” wrote Nietzsche on 1874.

Along the centuries a huge amount of books, thoughts, ideas surrounded The Ecclesiastes.

“A book must be like an axe to break the iced sea that is inside us” expressed Kafka. This is what the truth of the Preacher signifies to me. I am not the same after having read these lines. Few lines. Approximately one percent of the whole Bible.

Essential.

Vital.

Necessary.

“By building bridges into the future we must take care not to burn the bridges connecting today’s culture to its immortal past” screamed Dimitri Shostakowitsch.

It is without doubt an expression that carries in itself a big truth.

Every artistic creation is in close relation with its time and carries in itself a heritage that goes beyond its own nature.

And every true artist is situated in an intersectional point between an acquired heritage, his present and a tomorrow that he elaborates himself through a unique and personal path.

The heritage, the legacy should never be forgotten, and that primarily it is part of a cultural patrimony that brings in itself a lonely dialogue with the Divine in his research for a superior level of existence from the individual nature towards the collective one, that is in itself the utmost aim of art.

JORGE A. BOSSO

PROFILY INTERPRETOV | PERFORMER PROFILES

Adriana Antalová (harfa, SK) – študovala hru na harfe na Konzervatóriu v Bratislave, absolvovala tiež súkromné štúdium u K. Patrasa v Prahe, po ktorom študovala na VŠMU. Zúčastnila sa medzinárodných interpretačných kurzov (A. von Würtzler, S. Kowalczyk). Pôsobila v Orchestri divadla Nová scéna, Filharmónii B. Martinů v Zlíne, kde sa predstavila aj ako sólistka a komorná hráčka a v Orchestri Janáčkovej opery v Brne. Od r. 1996 je členkou Symfonického orchestra Slov. rozhlasu, pravidelne spolupracuje so Slov. filharmóniou. Je aktívna aj ako sólistka a komorná hráčka.

Magdaléna Bajuszová (klavír, SK) – študovala na Konzervatóriu (P. Čerman, E. Pappová) a na VŠMU v Bratislave (C. Dianovský, I. Černecká), kde absolvovala doktorandské štúdium (I. Černecká). Je laureátkou viacerých súťaží (Virtuosi per Musica di Pianoforte, Súťaž slov. konzervatórií, Yamaha Music Foundation of Europe, Medzinárodná súťaž o cenu Leoša Janáčka, Súťaž pamiatky V. Horowitza). Ako sólistka spolupracovala s viacerými orchestrami (SOSR, Cappella Istropolitana, ŠKO Žilina a i.), účinkovala na rôznych festivaloch a prehliadkach (Melos-Étos, Nová slovenská hudba, Prehliadka mladých koncertných umelcov, Hudba na hrade, Orfeus, Večery novej hudby a i.), realizovala nahrávky pre STV a SRo. Premiérovu uvádza množstvo pôvodnej tvorby slov. autorov, s dôrazom na diela Ilju Zeljenku, z ktorých jej mnohé boli dedikované. Nahrala viaceru CD pre vydavateľstvo Diskant, pôsobí pedagogicky na VŠMU.

Jorge Bosso (violončelo, BR) – v Miláne žijúci brazílsky violončelista, skladateľ a aranžér. Jeho tvorba je interakciou klasických modelov a štýlových a žánrových presahov, čím vzniká bohatý a expresívny jazyk. V r. 2008 bude premiérovať viaceré kompozície: *Duo II* pre husle a violončelo, Trojkonzert *Dopozu* (Cesty) pre bajan, husle, violončelo a orchester, *Sonátu* pre violončelo a klavír a skladbu pre 2 zbery, sólový basbarytón, husle, violončelo, ruský ľudový súbor, sláčikový orchester a perkusie, objednávkou mesta Krasnojarsk. J. Bosso komponuje pre D. Schwarzberg, s ktorou pravidelne vystupuje, je tiež autorom aranžmánov pre sólové husle a orchester, inšpirovaných tangom. Jeho verziu Piazzolových *Štyroch ročných období* pre violončelo a sláčiky premiéroval v apríli E. Dinda.

Robert Cohen (violončelo, UK) – jeden z najvýznamnejších svetových interpretov. Ako 12-ročný debutoval v Royal Festival Hall v Londýne. Jeho výnimočný talent usmerňovali pedagógovia W. Pleeth, J. du Pré, A. Navarra i M. Rostropovič. Debutová nahrávka Elgarovho koncertu, ktorú realizoval ako 19-ročný, získala niekoľko ocenení za predaj štvrt milióna platní len vo Veľkej Británii. Ďalšie ocenené nahrávky (od Bachových Suit pre sólové violončelo, cez najznámejšie violončelové koncerty až po violončelový koncert M. Feldmana) nahral pre spoločnosti EMI, Deutsche Grammophon, Decca a Collins. Mimoriadny ohlas si získalo

naštudovanie diela skladateľky Sally Beamish – Koncert „Rieka“, skomponovaný špeciálne pre R. Cohena a Academy St. Martin in the Fields. R. Cohen koncertoval po celom svete s renomovanými orchestrami pod taktovkou dirigentov ako C. Abbado, M. Jansons, N. Marriner, K. Masur, R. Muti, S. Rattle a i. Pedagogicky pôsobí na Konzervatóriu v Lugane a Royal Academy of Music v Londýne.

Juraj Dobrakov (klavír, SK) – skladateľ scénickej, reklamnej, filmovej a televíznej hudby. Spolupracoval o. i. so Slov. národným divadlom, divadlom Astorka, bábkovými divadlami v Žiline a Bratislave, Jókaiho divadlom v Komárne a divadlom Ludus. V projekte *after Phurikane* je autorom hudobných aranžmánov.

Thierry Ebam (perkusie) – pochádza z afrického lesa, žije v Bratislave už 20 rokov a je profesionálnym hráčom na všetkých druhoch afrických perkusií. Venuje sa tiež divadlu, vedie súkromné kurzy hry na bicích nástrojoch, spolupracuje s mnohými slovenskými kapelami. Má vlastnú skupinu Thierry and Friends, ktorá hrá reggae.

Enikő Ginzery (cimbál, SK) – študovala na VŠMU (hudobná teória), Hudobnej akadémii F. Liszta (cimbál) a postgraduálne na Hochschule für Musik Saar in Saarbrücken (súčasná hudba). Je významnou priekopníčkou hry na cimbale, ktorý prezentuje na početných domácich a zahraničných výstupniach sólovo, s orchestrom i s komornými zoskupeniami ako plnohodnotný koncertný nástroj. Repertoár E. Ginzery zahŕňa skladby od stredoveku po súčasnosť, venuje sa tiež pôvodnej literatúre pre salterio. Ťažisko jej záujmu však predstavuje najmä interpretácia a premiéry diel súčasných autorov, ako aj kompozícií pre rôzne nástrojové zoskupenia s cimbalom. V r. 2001 jej vyšlo vo vydavateľstve Slovart Records profilové CD *Contemporary music for cimbalom*.

Igor Karško (husle, SK-CH) – prešovský rodák, absolvent AMU v Prahe a Menuhinovej akadémie v Gstaade (Švajčiarsko). V súčasnosti pôsobí ako koncertný majster Luzernského symf. orchestra, Cameraty Zürich, Kammerorchester Basel a člen The Serenade String Trio. Ako koncertný majster barokového orchestra La Scintilla podnikol v r. 2005 turné s Ceciliou Bartoloi po USA. Je zakladateľom zoskupení La Banda Antix a La Gioconda, členom Les Musicians du Louvre M. Minkowského. Pôsobí ako profesor na Musikhochschule Luzern. Ako sólista a ako člen komorných zoskupení koncertoval po celej Európe, je pravidelným hosťom Konvergencií.

Boris Lenko (akordeón, SK) – absolvent Konzervatória v Žiline (A. Pittner) a VŠMU v Bratislave (M. Szókeová), vyhľadávaný sólista, ansámblový hráč, propagátor pôvodnej akordeónovej literatúry. Je víťazom a laureátom viacerých súťaží. Od r. 1989 pôsobí na VŠMU, pravidelne koncertuje na najvýznamnejších domácich podujatiach (Melos-Étos, Večery

novej hudby, BHS a d.) i v zahraničí. Spolupracuje so súborní Veni, Vapori del cuore a Požoh sentimentál. V r. 2001 založil súbor Alea, venujúci sa ťažiskovo tvorbe A. Piazzollu, spolu s P. Breinerom a S. Palúchom je tiež členom tria Triango. Jeho prínos pre slovenský hudobný život ocenil v r. 2007 Hudobný fond Cenou Frica Kafendu.

Jozef Lupták (violončelo, SK) – jedna z najvýraznejších osobností na súčasnej slov. hudobnej scéne. Absolvent VŠMU a Royal Academy of Music v Londýne (R. Cohen). Realizoval viaceru CD nahrávok (o. i. kompletne *Suity pre sólové violončelo* J. S. Bacha, projekt *Cello* spájajúci výtvarné umenie a súčasnú hudbu inšpirovanú tvorbou J. S. Bacha, premiérové nahrávky diel V. Godára, live záznam recitálu v Londýne), stál pri zrode početných diel súčasných autorov. Je spoluzakladateľom súboru Opera Aperta, iniciátorom a umeleckým riaditeľom festivalu Konvergenzie. Pravidelne koncertuje na pódiumoch v Európe i zámorí, vedie majstrovské kurzy na Royal Welsh Academy of Music v Cardiffe. Okrem klasickej hudby sa venuje tiež improvizácii a alternatívnym hudobným projektom. V súčasnosti pracuje na nahrávke violončelových koncertov, ktoré pre neho napísalo päť slovenských skladateľov.

Baruch Myers (klavír, USA) – narodil sa v r. 1964 v štáte New Jersey. Študoval kompozíciu v preduiverzitnom programe na Juilliard School of Music, neskôr na University of Michigan School of Music, kde získal bakalársky titul (kompozícia). Náboženské štúdiá začal v r. 1983, za rabína bol vysvätený v r. 1990. Pred príchodom na Slovensko pôsobil ako pedagóg v Argentíne a vo Veľkej Británii. V r. 1993 bol menovaný za rabína Židovskej komunity na Slovensku. V r. 2000 založil s manželkou Chanou Slovenské židovské vzdelávacie centrum, ktorého je riaditeľom. Spolu s manželkou vychováva 12 detí.

Milan Paľa (husle, SK) – absolvent Konzervatória J. L. Bellu v B. Bystrici, študoval na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (J. Špítková, R. Küchl) a na JAMU v Brne (F. Novotný). Ako sólista a komorný hráč sa zúčastnil viacerých domácich a medzinárodných súťaží (dvojnásobný víťaz Súťaže slov. konzervatórií, Čestné uznanie a cena za najlepšiu interpretáciu diela E. Suchoňa na Národnej súťaži K. Dobiáša, Bratislava, 2. cena na Medzinárodnej súťaži o cenu L. Janáčka, Brno, 2. miesto na Concourse moderne, Riga). Je primárom Eugen Suchoň Quartet (pozri profil). Zúčastnil sa majstrovských kurzov u osobností ako V. Spivakov, J. Guillou a S. Yarosevic. Ako sólista účinkoval s Brnianskou a Slov. filharmóniou, Rozhlasovým orchestrom mesta Kiev, Kongresovým orchestrom mesta Petrohrad a d. pod taktovkou dirigentov ako T. Guschlbauer, A. Černušenko, D. Švec, P. Gribanov. Koncertoval vo viacerých európskych krajinách. Pre Slov. rozhlas a Hudobný fond nahral diela J. Iršaja, P. Grolla, jeho aktuálnou nahrávkou je profilové CD s klaviristom P. Farkašom.

Ivana Pristašová (husle, SK -AT) – po ukončení Konzervatória v Bratislave (A.Vrtef) pokračovala v štúdiu na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (M. Frischenlager, E. Thougaeva). Je vyhľadávanou sólistkou a komornou hráčkou v oblasti súčasnej hudby, spolupracuje s renomovanými skladateľmi (G.F. Haas, H. Lachenmann, G. Sciarrino, B. Furrer, G. Kurtág a i.). Účinkuje tiež s významnými súbormi pre súčasnú hudbu (Klangforum Wien, Ensemble XX. Jh., Ensemble Contrechamp Geneve), je členkou on_line a Wiener Collage Ensemble. Od r.2000 pôsobí ako koncertná majsterka Komorných sólistov Bratislava, v r.2002 založila vo Viedni Trio EIS, ktorému boli venované mnohé skladby. Pravidelne účinkuje na festivaloch ako Wien Modern, Agora Festival Paris, Salzburger Festspiele, Biennale Venedig, na Slovensko sa vracia na projekty Hommage á Bach a Konvergencie. Od r.2007 vedie huslovú triedu na Konzervatóriu v Innsbrucku.

Milan Radič (viola, SK-AT) – počas štúdií na Konzervatóriu v Bratislave sa stal niekoľkokrát víťazom Národnej súťaže viol. konzervatórií a držiteľom Grand Prix Medzinárodnej súťaže komornej hudby v Budapešti. Absolvoval pražskú AMU (M. Skampa), zúčastnil sa majstrovských kurzov (Y. Bashmet, J. Kočousek). V štúdiách pokračoval v Chicagu (R. González) a Viedni (P. Ochsenhofer). Bol 1. violistom Cappelly Istropolitany, neskôr Century Orchestra Osaka (Japonsko). Od r.1998 je 1. violistom Mozarteum orchestra Salzburg, hosťuje v orchestri Camerata Salzburg a Bayerische Staatsoper (Mníchov). Ako sólista spolupracoval s Komornou filharmóniou Pardubice, Košickou filharmóniou, SKO, Century Orchestra Osaka a Mozarteum Orchester. V r.2000 získal na Medzinárodnej violovej súťaži Y. Bashmeta v Moskve diplom laureáta a Mimoriadnu cenu poroty za interpretačnú diel J.S. Bacha, čo mu prinieslo účasť na významných medzinárodných festivaloch a účinkovanie s umelcami ako N. Gutman, P. Gulda, Ch. Hinterhuber, J. Gallardo, J. Banse a i. Je tiež prizývaný do poroty interpretačnej súťaže v Toblach. Od r.2006 vedie violovú triedu na medzinárodných majstrovských kurzoch v D. Kubine a v rakúskom Bad Radkersburgu.

Dora Schwarzberg (husle, AT) – narodila sa v zákulisí židovského divadla, v ktorom pracovali jej rodičia, hudobníci. Azda práve to ovplyvnilo jej krédo, vyjadrené slovami jej otca: „Husle musia rozprávať a plakať!“ Spolupracovala s hudobníkmi ako J. Jankelevič, V. Berlinskij, I. Stern, D. Delay, Y. Menuhin, M. Rostropovič a P. Casals mala na ňu taký vplyv, že istý americký hudobník o nej povedal: „Dora Schwarzberg je typickou predstaviteľkou odessko-moskovsko-jeruzalemsko-newyorskkej huslovej školy.“ Spolupracovala s výnimočnými interpretami ako M. Argerich, M. Maiskis, B. Berezovsky, N. Imai, D. Ceringas, M. Drobinsky, A. Rabinovič, D. Shafran, Y. Bashmet a i. Jej posledná nahrávka s M. Argerich bola mimoriadne kladne prijatá študentov. Je profesorkou na Viedenskej univerzite, väčšina jej žiakov sú víťazi medzinárodných súťaží,

zastávajúci popredné pozície vo významných orchestroch a komorných zoskupeniach. Vedie tiež medzinárodné majstrovské kurzy. Jej repertoár zahŕňa hudbu od barokových sonát k argentínskym tangám.

Nora Skuta (klavír, SK) – zakladajúca členka súboru Opera Aperta, patrí medzi najvýznamnejších medzinárodné aktívnych slov. klaviristov. Je vyhľadávanou komornou i sólovou hráčkou a zanietenou interpretkou súčasnej hudby. Pravidelne vystupuje na medzinárodných festivaloch, v súčasnosti úzko spolupracuje so súborom Österreichisches Ensemble für Neue Musik. Jej nahrávku Sonát a interlúdií J. Cagea (Hevhetia, 2006) vysoko hodnotila domáca i zahraničná kritika. CD bolo minulý rok v Londýne vybrané do knihy renomovaného kritika BBC Music Magazine Rogera Thomasa *1001 Classical CDs you must hear, before you die.*

Marián Svetlík (husle, SK) – študoval na Konzervatóriu v Žiline a JAMU v Brne. Zúčastnil sa viacerých domácich a zahraničných majstrovských kurzov (A. Moravec, M. Jelinek, F. Novotný, S. Yaroševic, B.-Henri Van de Velde). Ako sólista účinkoval so ŠKO Žilina a Janáčkovým akademickým orchestrom v Brne. Bol členom sl. kvarteta Icarus Quartet, s ktorým získal viaceré ocenenia na súťažiach komornej hry a členom SKO B. Warchala. V súčasnosti je koncertným majstrom Symfonického orchestra Slov. rozhlasu.

Ronald Šebesta (klarinet, SK) – študoval hru na klarinete na Konzervatóriu a na VŠMU v Bratislave. Počas štúdia absolvoval stáž na Conservatoire de Région v Boulogne (Francúzsko). Od r.1993 je 1. klarinetistom SOSR v Bratislave, od r.1996 aj v komornom orchestri Cappella Istropolitana. Sporadicky vystupuje ako sólista s orchestrami. R.1988 bol spoluzakladajúcim členom VENI ensemble. Dominantnou líniou jeho profesionálneho záujmu je komorná hudba s dôrazom na hudbu 20. storočia až podnes. V rámci tohoto smerovania sa r.1997 stal spoluzakladateľom komorného združenia Opera Aperta, je stálym členom improvizáčného zoskupenia DON@U.com. V r.2004 bol zakladajúcim členom LOTZ tria basetových rohov. Od r.2002 pôsobí na VŠMU ako pedagóg hry na klarinete. V r.2007 obhájil na tejto škole doktorandskú prácu so zameraním na zvukovosť klarineta.

Ivan Šiller (klavír, SK) – študoval hru na klavíri u M. Kailingovej (ZUŠ L. Rajtera), súkromne u D. Buranovského, D. Varinského (VŠMU) a D. Vandewalleho (Kráľovské konzervatórium Gent). Bol štípidistom Internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days, Tanglewood Music Center, Banff Centre for the Arts v Kanade. Získal ocenenia na domácich i zahraničných súťažiach (o. i. EMCY v Hamburgu), účinkoval na festivaloch *Večery Novej hudby*, *Orfeus, Konvergencie, Week of Contemporary Music Cent*, *Festival Philipa Herrewegha, Ostravské dny, Festival van Vlaanderen, Prážské jaro* a ď. Spolupracoval s divadelnými súbormi *Walpurgis* (Antverpy)

a *Wederzijds* (Amsterdam). Je iniciátorom hudobných a edukačných projektov pre mladých ľudí (*Stretnutia, Komorné koncerty, Hudba (práve) minulého storočia*) a zakladateľom a umeleckým riaditeľom festivalu súčasnej hudby *Space*. Je tiež iniciátorom cyklu komorných koncertov v Nitrianskej galérii a v Galérii umenia v N. Zámkoch. Dirigoval mládežnícky zbor *Eben Ezer* a detský spevokol *Kvapôčky*. Aktivity I. Šillera boli MŠ SR ocenené plakietou Sv. Gorazda. V r.2008 pripravil *Hammerklavierfestival*, komorný festival *Schuberttády* a spolu s E. Ginzyrom zorganizoval umelecké kurzy *Tokaj Art Summer Music Courses*.

Cyril Šíkula (flauta, SK) – od r.2006 prvý flautista Slov. filharmónie. Absolvent Konzervatória v Žiline a VŠMU v Bratislave (M. Jurkovič). Pôsobil v Štátnom komornom orchestri Žilina, neskôr ako 1. flautista v Orchestri Opéry SND, v Symfonickom orchestri Slov. rozhlasu, komornom orchestri Cappella Istropolitana. Ako sólista vystupoval v Česku, Nemecku, Španielsku, Taliansku a Japonsku. Spolupracoval so súbormi Veni, Opera Aperta, je členom Melos-Ethos Ensemble.

Simon Tandree (viola, USA) – študoval hru na viole na Guildhall School of Music and Drama v Londýne, v súčasnosti je poslucháčom Musikhochschule des Saarlandes. Ako člen Arcus String Quartet koncertoval v Nemecku, Anglicku a Turecku. Je pravidelným hosťom festivalu Konvergencie.

Miloš Valent (barokové husle, SK) – renomovaný slov. špecialista na tzv. historicky poučenú interpretáciu. Študoval na Konzervatóriu v Žiline (B. Urban) a na VŠMU (P. Michalica, B. Warchal). V r.1986–1997 bol členom súboru Musica aeterna, v r.1993 založil Solamente Naturali, kde pôsobí ako huslista a umelecký vedúci. Vystupuje so súborom Tragicomedia, bol koncertným majstrom v barokovom orchestri Teatro lirico (S. Stubbs), pôsobil v súbore Tirami Su (E. Headley). Spolupracuje s renomovanými špecialistami na starú hudbu (nahrávky pre Teldec, EMI, Virgin Classics, Vanguard Classics, ECM a i.). Na profivolom CD Solamente sa predstavil ako sólista v premiére huslových koncertov J. Umstatta (ORF Alte Musik, 2006). Vedie majstrovské kurzy v zahraničí. Okrem starej hudby uvádza tiež diela súčasných skladateľov – s veľkým medzinárodným ohlasom sa stretla nahrávka i európske turné *Mater* (V. Godár, I. Bittová, Pavian Records/ECM, 2006). Na Slovensku sa podieľa na unikátnom projekte Kantáty J.S. Bacha so Solamente naturali.

Marián Varga – od šiestich rokov navštevova LŠU a bral súkromné hodiny kompozície u prof. Jána Cikkeru. Neskôr sa stal žiakom bratislavského Konzervatória, kde študoval klavír u R. Bergera a kompozíciu u A. Očenáša. Školu po 3 rokoch opustil a onedlho sa stal členom skupiny Prúdy, s ktorou nahral v roku 1969 legendárny album *Zvonky zvonite*. Rovnako náhle ako z konzervatória odchádza aj z Prúdy a zakladá prvú československú artrockovú kapelu Collegium Musicum.

Jej repertoár, pozostávajúci prevažne z inštrumentálnych kompozícií, zahŕňal reinterpretácie tém z klasickej hudby (Haydn, Bartók, Stravinskij), i vlastné skladby s prvými náznakmi postmodernej (*Eufónia* z albumu *Konvergenzie*). Po zániku zoskupenia (1979) sa Varga rozhodol pre úlohu osamelého bežca a ako jeden z prvých slovenských hudobníkov sa začal venovať konceptu absolútnej improvizácie. Priebežne sa venoval aj piesňovej tvorbe, v spolupráci s P. Hammelom vydal 5 albumov a skomponoval prvý slov. rockový muzikál.

Dumky Trio – názov súboru, ktorý vznikol v r. 1988, odkazuje na charakteristické elegické skladby romantikov, najmä A. Dvořáka. Trio patrí k najceňovanejším francúzskym súborom. Hudobníci absolvovali pobyty v kanadskom Banff Centre for the Arts, kde spolupracovali s hudobníkmi ako M. Pressler (Beaux-Arts Trio), L. Fenives, T. Varga, T. Rolston, M. Bourgue, J. Starker a i. Ako laureát Menuhinovej nadácie sa súbor zúčastnil na významných festivaloch doma i v zahraničí (o. i. Festival international de Besançon, Festival de l'Orangerie de Sceaux, Auditorium du Louvre, Midi du Châtelet, „Musique et Espérance“ en Périgord, „Musicaedes“ de Lyon). Dumky Trio je známe interpretáciou českej hudby, realizovalo nahrávky kompletných trií B. Martinů a A. Dvořáka.

Eugen Suchoň Quartet – vznikol v r. 2003 na JAMU v Brne ako Icarus Quartet, súčasne pomenovanie nesie od r. 2008. Kvarteto sa špecializuje na hudbu 19., 20. storočia a súčasnú tvorbu. Súbor absolvoval interpretačné kurzy s členmi Hagen Quartet, Alban Berg Quartet, Bartók Quartet, Smetana Quartet, Janáček Quartet či Amadeus Quartet, získal početné ocenenia (2003: Beethovenov Hradec, 3. cena, 2004: Medzinárodná letná akadémia Prague-Wien-Budapest, 1. cena a Cena za výnimočnú interpretáciu Mozartovho diela *Adagio a fuga*, Interpretáčna súťaž o cenu B. Martinů v Prahe, 2. cena a Cena za najlepšiu interpretáciu diela B. Martinů). S ohlasom sa stretli aj vystúpenia na Medzinárodnej súťaži sl. kvartet v Cremona a Medzinárodnej súťaži komornej hudby vo Weimare. V r. 2006 kvarteto získalo 1. cenu na Medzinárodnej súťaži o cenu L. Janáčka v Brne. Pre súbor komponujú diela mnohí uznávaní i začínajúci skladatelia. Teleso účinkuje v rámci festivalov komornej a modernej hudby, naposledy našťudovalo náročné opusy dánskeho skladateľa B. Sørensen na pozvanie prestížneho festivalu Arcus Temporum v maďarskej Pannonhalme.

OPERA APERTA ensemble – zoskupenie vzniklo v r. 1996 z podnetu renomovaných interpretov súboru pre súčasnú hudbu VENI ensemble ako komorné združenie, zamerané na vrcholné opusy klasicisticko-romantickej tradície a hudby 20. storočia. Flexibilné nástrojové obsadenie umožňuje interpretáciu diel pre sláčikové kvarteto, klavír, flautu a klarinet, čo otvára priestor a variabilitu formovať jednotlivé programy podľa rôzne definovaných paralel či naopak kontrapozícií, vytvárajúcich dramatické spojujú úväzdaných skladieb. Cieľom je tvorivé uchopenie a porozumenie európskeho hudobného dedičstva z perspektívy konca 20. storočia.

Adriana Antalová (harp, SK) – A harp student at the Bratislava Conservatory, Antalová also studied privately with K. Patras in Prague and then at the Performing Arts College in Bratislava. She has taken part in international interpretation courses under A. von Würtzler and S. Kowalczyk. Antalová was a member of the orchestra of the Nová scéna theater, the Bohuslav Martinů Philharmonic Orchestra in Zlín (where she also played as a soloist and a chamber musician) and the Janáček Opera in Brno. She is a member of the Slovak Radio Symphonic Orchestra since 1996 and regularly cooperates with the Slovak Philharmonic. Antalová is active as a soloist and also a chamber musician.

Magdaléna Bajuszová (piano, SK) – Bajuszová studied at the Bratislava Conservatory (P. Čerman, E. Pappová) and the Performing Arts College in Bratislava (C. Dianovský, I. Černecká), where she also finished her PhD. (I. Černecká). She is a laureate of national and international competitions (Virtuosi per Musica di Pianoforte, Slovak Conservatories Competition, Yamaha Music Foundation of Europe, The Leoš Janáček International Competition – International Competition in memory of V. Horowitz in Kiev). As a soloist, Bajuszová cooperated with numerous orchestras (Slovak Radio Symphonic Orchestra, Cappella Istropolitana, SKO Žilina and others). She also performed at various festivals (Melos-Étos, New Slovak Music, Exhibition of Young Slovak Artists, Music at the Castle, Orpheus, Evenings of New Music and others) and made recordings for the Slovak Television (STV) and the Slovak Radio (SRo). She premieres a significant amount of original works by Slovak authors, with emphasis on the works of Ilja Zeljenka (many of which were dedicated to her). She teaches at the Performing Arts College in Bratislava.

Jorge Bosso (cello, BR) – The Brazilian cellist, composer and arranger lives in Milan. His works comprehend an interaction between classical modes and a mixture of styles and musical experiences that creates a rich language full of expressive resources. Several of his works will be premiered in 2008: *Duo II* for violin and cello, a triple concerto *Дорогу* (Roads) for bayan, violin, cello and orchestra, *Sonata* for cello and piano and a composition for two choirs, solo bass-baritone, violin, cello, Russian folk group, string orchestra and percussion, commissioned by the Russian Municipality of Krasnoyarsk. Bosso has written works for Dora Schwarzbarg, with whom he regularly plays. He is also the author of arrangements for solo violin and orchestra, inspired by tango. In April 2008 E. Dindo premiered his version of *Las Cuatro Estaciones Porteñas* by Piazzola, for cello and strings.

Robert Cohen (cello, UK) – A British musician, Cohen is currently one of the most important cellists in the world. At 12, he made his debut at the Royal Festival Hall in London. His unusual talent was guided by teachers like W. Pleeth, J. du Pré, A. Navarra and M. Rostropovič. Cohen's debut recording of Elgar's cello concert, which he recorded at the age of 19, received

several awards for selling over a quarter of a million records in Great Britain alone. He recorded other awarded albums (from Bach's Suites for solo cello, through famous cello concertos, to Morton Feldman's cello concert), with the following companies: EMI, Deutsche Gramofon, Decca and Collins. Cohen's concert of British composer Sally Beamish's composition "The River" concert, which was written specially for him and the Academy St. Martin in the Fields received a very enthusiastic approval. Cohen has given concerts all around the world with prominent orchestras, conducted by composers like C. Abbado, M. Jansons, N. Marriner, K. Masur, R. Buti, S. Rattle and others. He currently teaches at the Lugano Conservatory and at the Royal Academy of Music in London.

Juraj Dobrákov (piano, SK) – A composer of incidental, commercial, film and TV music, Dobrákov has cooperated with the Slovak National Theater, the Astorka theater, the Bratislava and Žilina Puppet Theaters, Jókai's theater in Komárno and the Ludus theater. He is the musical arranger of the after Phurikane project.

Thierry Ebam (percussion) – Ebam hails from the African forest and has been living in Bratislava for 20 years. He is a professional drummer on all types of African percussion. He also engages in theater, leads private percussion classes and cooperates with many Slovak bands. Ebam has his own band Thierry and Friends, which plays reggae.

Enikő Ginzery (cimbalom, SK) – Ginzery studied musical theory at the Performing Arts College (Performing Arts College) in Bratislava, cimbalom at the F. Lizst Academy and contemporary music at the Hochschule für Musik Saar in Saarbrücken. She is a significant votares of cimbalom performance, presenting it as a worthy concert instrument at numerous domestic and international performances (as a solo instrument, as well as with an orchestra or chamber ensemble). Ginzery's repertoire comprises works ranging from the Middle Ages to contemporary music; she also engages in original salterio (cimbalom name in the 16th – 18th centuries) compositions. The integral part of her interest is especially performing and premiering pieces for solo cimbalom by contemporary composers, as well as compositions for ensembles of various instruments with the cimbalom. Ginzery's profile CD *Contemporary Music for Cimbalom*, recorded with Slovart Records, was released in 2001.

Igor Karško (violin, SK-CH) – A native of Prešov, Karško is a graduate of the Academy of Musical Arts in Prague and the Menuhin Academy in Gstaad (Switzerland). He is currently the concertmaster of the Lucerne Symphony Orchestra, Cameraty Zürich and the Kammerorchester Basel; he is also a member of The Serenade String Trio chamber ensemble. He toured the USA in 2005 as concertmaster of the La Scintilla Baroque orchestra, with Cecilia Bartoli as soloist. Karško is founder of the La Banda Antix and La Gioconda ensembles and a member of Marc Minkowsky's Les Musicians du Louvre. He holds professorship

at the Musikhochschule Luzern. As a soloist and a member of chamber ensembles, Kařsko has performed all over Europe and regularly performs at the Convergence festival.

Boris Lenko (accordion, SK) – A graduate of the Conservatory in Žilina (A. Pittner) and the Performing Arts College in Bratislava (M. Szökeová), Lenko is a sought-after soloist, ensemble musician and a propagator of original music for accordion. He is a laureate of numerous competitions. He has been teaching at the Performing Arts College in Bratislava since 1989 and regularly performs at the biggest domestic events (Melos-Étos, Evenings of New Music, Bratislava Music Festival and others) and also abroad. Lenko cooperates with the Veni, Vapori del cuore and Požoň sentimental ensembles. In 2001, he founded the Alea ensemble, which plays mainly A. Piazzola's works, and he is also a member of the Triango trio along with P. Breiner and S. Palúch. His contribution to Slovak music life was recognized by the Music Fund by awarding him the Fric Kafenda Prize in 2007.

Jozef Lupták (cello, SK) – Currently one of the most prominent personages in Slovak musical scene, Lupták is a graduate of the Performing Arts College (VŠMU) in Bratislava and the Royal Academy of Music in London (R. Cohen). He has recorded several CDs (among others the complete *Bach Suites for Solo Cello*, the *Cello* project, which merges visual arts and contemporary music inspired by the works of J. S. Bach, the first recordings of pieces by V. Godár, a live recording of his recital in London), and has also been at the birth of numerous works by contemporary musicians. Lupták is co-founder of the Opera Aperta ensemble and is the initiator and artistic director of the Convergence festival. He regularly performs at podiums in Europe and overseas and also leads master classes at the Royal Welsh Academy of Music in Cardiff. Besides dedicating himself to classical music, Lupták also engages in improvisations and alternative musical projects. He is currently working on a recording of cello concerts written for him by five Slovak composers.

Baruch Myers (USA) - Baruch Myers was born in 1964 in New Jersey in the United States. He studied composition in the Juilliard School of Music Pre-college program, and then continued his studies at the University of Michigan School of Music, where he received his Bachelor's degree in music composition. He began his religious studies in 1983, and received his rabbinic ordination in 1990. Previous to his arrival in Slovakia, he has served as an educator in Argentina and the United Kingdom. In 1993 he was appointed Rabbi of the Jewish Religious Community of Slovakia. In the year 2000, he founded, together with his wife Chana, the Jewish Educational Center of Slovakia (Slovenské židovské vzdelávacie centrum), of which he is the Executive director. He and his wife have 12 children.

Milan Pařa (violin, SK) – A graduate of J. L. Bella's Conservatory in B. Bystrica, Pařa also studied at the Universitřt für Musik und darstellende Kunst in Vienna (J. Špitková, R. Kúch) and

the Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno (F. Novotný). As a soloist and chamber musician, he participated in various domestic and international competitions (two-time winner of the Competition of Slovak Conservatories, honorable mention and the prize for the best interpretation of E. Suchoň's composition at the National Violin Competition for the Award of Karol Dobiáš in Bratislava, second prize at the Councourse moderne in Riga). He plays first violin in the string quartet Icarus Quartett (see profile). Pařa attended master courses under personages like V. Spivakov, J. Guillou and S. Jarořevič. As a soloist, he has performed with the Brno and Slovak Philharmonics, the Kiev Radio Orchestra, the Congress Orchestra of St. Petersburg and others under the baton of conductors like T. Guschlbauer, A. Černušenko, D. Švec and P. Gribanov. Pařa has performed in various European countries. He recorded the Works of J. Iršai and P. Groll for the Slovak Radio and the Music Fund. His newest recording is his profile CD with pianist P. Farkaš.

Ivana Pristařová (violin, SK) – After graduating from the Bratislava Conservatory (A. Vrteř), Pristařová continued her studies at the Universitřt für Musik und darstellende Kunst in Vienna (M. Frischenlager, E. Thougaeva). She is a sought-after solo and chamber musician in the sphere of contemporary music, in which she cooperates with renowned composers (G. F. Haas, H. Lachenmann, G. Sciarrino, B. Furrer, G. Kurtág and others). Pristařová also performs with prominent European contemporary music ensembles (Klangforum Wien, Ensemble XX. Jh., Ensemble Contrechamp Geneve) and is a member of on-line and Wiener Collage Ensemble. She is concert master of the Chamber Soloists Bratislava ensemble since 2000, and also founded the Trio EIS in Vienna in 2002. Many contemporary composers dedicated their pieces especially to this trio. Pristařová regularly performs at important festivals like the Wien Modern, Agora Festival Paris, Salzburger Festspiele, Biennale Venedig, Schlesswig-Holstein Festival, returning to Slovakia regularly for the Hommage á Bach and Convergence projects. She leads the violin class at the Innsbruck Conservatory since 2007.

Milan Radić (viola, SK-AT) – During his studies at the Conservatory in Bratislava, Radić won the National Competition of Slovak Conservatories and was also awarded the Grand Prix at the International Chamber Music Competition in Budapest. He graduated from the Academy of Performing Arts in Prague (M. Skampa) and attended master courses under Y. Bashmet and J. Kodoušek). He continued his studies under R. Gonzáles in Chicago and under P. Ochsenhofer in Vienna. Radić was principal violist in the Cappella Istropolitana and later in the Century Orchestra Osaka in Japan. Since 1998, Radić is principal violist in the Mozartera Orchestra of Salzburg and appears as a guest in the Camerata Salzburg orchestra and the Bayerische Staatsoper in Munich. As a soloist, he performed with the Pardubice Chamber Philharmonic, the Kořice Philharmonic, the Slovak Chamber Orchestra, the Century Orchestra Osaka and the Mozartera Orchestra of Salzburg. At the Yuri Bashmet International Viola Competition in Moscow in 2000, he won

the Laureate's Diploma and the Special Prize for the best interpretation of J. S. Bach's pieces. This gave him the opportunity to regularly perform at international festivals with musicians like N. Gutman, P. Gulda, Ch. Hinterhuber, J. Gallardo, J. Banse and others. He is also a member of the international jury at the Interpretation competition in Toblach. Since 2006, he leads the viola class at international master courses in D. Kubin and in Bad Radkersburg in Austria.

Dora Schwarzberg (violin) – Schwarzberg was born in the backstage of a Jewish Theatre where her musician parents worked. It is perhaps this fact which formed her artistic Credo, expressed in the words of her father: "the violin must speak and cry!" Personal and artistic communication with musicians such as Prof. Yankelevich, V. Berlinsky, A. Stern, I. Stern, D. Delay, Y. Menuhin, M. Rostropovic and P. Casals made such an impact on her that a well known American musician exclaimed: "Dora Schwarzberg is a typical representative of the Odessa-Moscow-Jerusalem-NY violin school!" She has collaborated with exceptional musicians like M. Argerich, M. Maisky, B. Berezovsky, N. Imai, D. Geringas, M. Drobinsky, A. Rabinovitch, D. Shafran, Y. Bashmet and many others. Her recently released recording with Martha Argerich was very well received by critics. She holds professorship at the Vienna University. The great majority of her students are prize winners of international competitions and hold leading positions with major orchestras and chamber ensembles. She also gives master classes internationally. Schwarzberg's repertoire includes music from baroque sonatas to Argentinian Tangos.

Nora Skuta (piano, SK) – A founding member of the Opera Aperta ensemble, Skuta is one of the most important internationally-active Slovak pianists. She is a sought after chamber and solo player and a zealous performer of contemporary music. Skuta regularly performs at international festivals, currently cooperating closely with the Österreichisches Ensemble für Neue Musik. In 2006, her CD of John Cage's Sonatas and Interludes recorded with the Hevhetia publishing company was well received by both domestic and international critics. Last year in London, the prominent BBC Music Magazine critic Roger Thomas selected the CD into his *1001 Classical Recordings You Must Hear Before You Die*.

Marián Svetlík (violin, SK) – A student of the Conservatory and in Žilina and the Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno, Svetlík has also attended numerous domestic and international master classes (A. Moravec, M. Jelinek, F. Novotný, S. Jarořevič, B.-Henri Van de Velde). As a soloist, Svetlík has also performed with the Slovak Sinfonietta of Žilina and the Janáček Academic Orchestra in Brno. He was a member of the string Icarus Quartet, with which he won many awards at chamber music competitions. Svetlík was also a member of the Bohdan Warchal Slovak Chamber Orchestra. He is currently the concertmaster of the Slovak Radio Symphonic Orchestra.

Ronald Šebesta (clarinet, SK) – Šebesta studied clarinet at the Conservatory and the Performing Arts College in Bratislava. During his university studies, he studied for one year at the Conservatoire de Région in Boulogne in France. He plays first clarinet in the Slovak Radio Symphonic Orchestra in Bratislava since 1993 and in the chamber orchestra Cappella Istropolitana since 1996. Šebesta occasionally performs with Slovak chamber orchestras as a soloist. He co-founded the VENI ensemble in 1988. His professional interest focuses mainly on chamber music with emphasis on 20th and 21st century music, which is why he co-founded the Opera Aperta chamber ensemble and is also a permanent member of the improvisational ensemble DON@U.com. In 2004, he co-founded LOTZ trio, a trio of period basset horns from the 18th century. Since 2002, he teaches clarinet at the Performing Arts College in Bratislava, where in 2007, he finished his PhD. in clarinet sonority.

Cyril Šikula (flute, SK) – A graduate of the Conservatory in Žilina and the Performing Arts College in Bratislava (M. Jurkovič), Šikula has been playing first flute in the Slovak Philharmonic since 2006. He played in the Slovak Sinfonietta of Žilina and later played first flute in the Opera Orchestra of the Slovak National Theater, in the Slovak Radio Symphonic Orchestra and in the chamber orchestra Cappella Istropolitana. He has performed as a soloist in the Czech Republic, Germany, Spain, Italy and Japan. Šikula has cooperated with the Veni and Opera Aperta ensembles and is also a member of the Melos Ethos Ensemble.

Ivan Šiller (piano, SK) – Šiller studied piano under M. Kailingová (L. Rajter Elementary School of Art in Bratislava), privately under D. Buranovský, D. Varínska (VŠMU), and D. Vandewalle (Royal Conservatoire of Ghent). He was a foundation-scholar at the Internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days, Tanglewood Music Center in the USA, and at the Banff Centre for the Arts in Canada. Šiller has won various awards at domestic and international competitions (among others the EMCY in Hamburg) and has performed at festivals like the *Evenings of New Music*, *Orpheus*, *Convergence*, *Week of Contemporary Music Gent*, *Philip Herreweghe Festival*, *Prague Spring* and others. He has cooperated with theater ensembles *Walpurig* (Antwerp) and *Wederzijds* (Amsterdam). Šiller is the initiator of musical and educational projects for young people (*Meetings*, *Chamber Concerts*, *Music of (just) the Previous Century*) and the founder and artistic director of the contemporary music festival *Space*. He is also the initiator of a cycle of chamber concerts in the Nitra Gallery and the Art Gallery Nové Zámky. Šiller was also the conductor of the youth choir *Eben Ezer* and the children's choir *Kvapôčky*. The Slovak Ministry of Education awarded him the Plaque of St. Gorazd. In 2008, he prepared the *Hammerklavierfestival*, the chamber festival *Schubertiády* and with E. Ginzery, the *Tokaj Art Summer Music Courses*.

Simon Tandree (viola, USA) – A violin student at the Guildhall Scholl of Music and Drama in London, Tandree is currently studying at the Musikhochschule des Saarlandes. He has given concerts in Germany, England and Turkey as member of the Arcus String Quartet. Tandree is a regular performer at the Convergence Festival.

Miloš Valent (baroque violin, SK) – A renowned Slovak specialist in so-called historical interpretation, Valent studied at the Conservatory in Žilina (B. Urban) and at the Performing Arts College in Bratislava (P. Michalica, B. Warchal). He was a member of the Musica aeterna ensemble in 1986-1997 and in 1993 founded Solamente Naturali, in which he currently plays violin and of which is the artistic director. Valent performs with the Tragicomedia ensemble, was concertmaster of the baroque orchestra Teatro lirico (S. Stubbs) and also was a member of the Tirami Su ensemble (E. Headly). He cooperates with renowned specialists for so-called old music (recordings for Teldec, EMI, Virgin Classics, Vanguard Classics, ECM and others). On his profile CD Solamente, Valent introduced himself as a soloist in his premiere of J. Umstatt's violin concert (ORF Alte Musik, 2006). He leads master classes abroad. Besides old music, Valent has also been introducing works by contemporary composers – his recording and European tour of *Mater* (V. Godár, I. Bitová, Pavian Records/ECM, 2006) was very well received internationally. In Slovakia, he is participating on a unique project of J. S. Bach's Cantatas with the Solamente Naturali.

Marián Varga – Varga started attending an elementary arts school at the age of 6 and took private composition lessons with professor Ján Cikker. He later attended the Bratislava Conservatory, where he studied piano under Roman Berger and composition under Andrej Očenáša. Varga left the school after 3 years and soon became a member of Prúdy, the band with which he recorded the legendary album *Zvonky zvoníte* ("Jingle, bells!"). He left the band just as fast as he left the Conservatory and founded the first Czechoslovak art rock band Collegium Musicum. Its repertoire, consisting mainly of instrumental music, included reinterpretations of classical music motifs (Haydn, Bartók, Stravinskij) as well as original compositions with the first signs of artistic post-modernism (*Eufónia* from the album *Convergence*). After the dissolution of the ensemble in 1979, Varga chose for himself the role of a lone runner and was one of the first Slovak musicians to follow the concept of absolute improvisation. In the meantime, he also composed songs and together with P. Hammel, they recorded 5 albums and composed the first Slovak rock musical.

Dumky Trio – The name of the ensemble that was formed in 1988 is an allusion to the characteristic elegiac compositions of romantics, mainly of A. Dvořák. This trio is one of the most valued French ensembles. The musicians sojourned at the Banff Centre for the Arts in Canada, where they worked with musicians

like Manahem Pressler (Beaux-Arts Trio), L. Fenives, T. Varga, T. Rolston, M. Bourgue, J. Starker and others. They currently go there to pass forward their own experience. As a laureate of the Menuhin Foundation, this ensemble has performed at many festivals at home and abroad (among others, the Festival international de Besançon, Festival de l'Orangerie de Sceaux, Auditorium du Louvre, Midi du Château, „Musique et Espérance“ en Périgord, „Musicades“ de Lyon). Dumky Trio is famous for its performance of Czech music; it has recorded B. Martinů's and A. Dvořák's complete trios.

Eugen Suchoň Quartet – Previously called the Icarus Quartet, it was formed in 2003 at the Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno; it holds its current name since 2008. The quartet specializes in 19th and 20th century music, as well as contemporary music. The quartet attended interpretation courses with members of renowned ensembles like the Hagen Quartet, Alban Berg Quartet, Bartók Quartet, Semtana Quartet, Janáček Quartet and the Amadeus Quartet and has won various prizes (2003: Beethoven's Hradec, third prize, 2004: International Summer Academy Prague-Wien-Budapest, first prize and a prize for their exceptional performance of Mozart's *Adagio and Fugue*, International B. Martinů Interpretation Competition in Prague, second prize and prize for the best interpretation of B. Martinů's composition.) The ensemble's performance was also well received at the International String Quartet Competition in Cremona and the International Chamber Music Competition in Weimar. In 2006, the quartet won 1st prize at the Janáček International Competition in Brno. Many renowned and also talented young composers write their pieces for this ensemble. The quartet regularly performs at chamber music and modern music festivals at home and abroad; it has last mastered the difficult opus works of contemporary Danish composer B. Sørensen after being invited to the prestigious Arcus Temporum festival in Pannonhalma in Hungary.

OPERA APERTA ensemble – The ensemble was formed in 1996 from the initiative of renowned performers of contemporary music from the VENI ensemble, aiming to be a chamber association for 20th century music and the greatest works of the classical-romantic tradition. The flexible combination of instruments enables the ensemble to perform works for string quartet, piano, flute and clarinet. This creates room and variability to form individual programs according to variously defined parallels or contrapositions, creating the dramaturgic connections between performed compositions. The ensemble's goal is the creative mastery and understanding of European musical heritage from the perspective of the end of the 20th century.

ŠPECIÁLNE POĎAKOVANIE | SPECIAL THANKS TO

Tím DESIGN FACTORY | Ján Orlovský | Boris Švehlák |
Štefan Bibeň | rodina Eugena Suchoňa | Didier Talpain |
Festival ARCUS TEMPORUM

TÍM FESTIVALU KONVERGENCIE | TEAM OF THE CONVERGENCE FESTIVAL

UMELECKÝ RIADITEĽ | ARTISTIC DIRECTOR

Jozef Lupták

ORGANIZAČNÝ ASISTENT | PERSONAL ASSISTENT

Slávka Lukáčová

DRAMATURGIA | PROGRAM

Jozef Lupták

ďakujem za podnetné rady a nápady | Andrejovi Šubovi |
Ivanovi Šillerovi | Igorovi Karškovi | Janke Belišovej |
Baruchovi Myersovi | Didierovi Talpainovi

ZOSTAVOVATEĽ BULLETINU | BULLETIN EDITOR

Andrej Šuba

PREKLADY | TRANSLATION

František Bútora

DIZAJN PLAGÁTOV, PROGRAMOVÉHO BULLETINU

A POZVÁNOK | DESIGN OF POSTERS, PROGRAM
BULLETINS AND INVITATION CARDS

Zuzana Čičelová | Daniel Domig (AT)

FOTOGRAFIE | PHOTOGRAPHY

Daniela Rusnoková

WEBSTRANKA | WEB

Marek Piaček

OBČERSTVENIE | CATERING

Alexandra Rošková | Slávka Lukáčová

PÓDIOVÝ MANAŽÉR | STAGE MANAGER

Mária Machajdiková

WWW.KONVERGENCIE.SK

MEDIÁLNI PARTNERI

DEBEEK
SME

.týždeň

SMEsk

hudobný život

 Devín
Slovenský rozhlas 3

 _FM
Slovenský rozhlas 4

Zoznam.sk

PORT.sk
kiná tv divadlá

akzent media
Member of EPAMEDIA

Recar
reklama v pohybe

S I T A
SLOVENSKÁ TLAČOVÁ AGENTÚRA
SLOVAK NEWS AGENCY

